

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzéri hirtet-
ésnél olcsóbb. Nyiltér
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Görög — latin.

suddátos, hogy hazánkban a fölületesség már az ország törvényhozásában is betolakszik és nem restel tisztán szakszerű kérdéseket, ötletekkel a jóhiszem alapján megoldani akarni.

El kell szomorodni a törvényhozói hivatás magasztos voltát komolyan vevő hazafinak afölött, hogy

nálunk egypár képviselő, a helyett, hogy valami világra szóló paedagógiában — ha mást nem ismer, hát a magyar Lubrichében — megolvasná a klasszikai tantárgyak fontosságát mellett szóló érveket, ehelyett, mert nem ismeri, vagy nem kellőleg mérlegeli azokat, saját, sohasem igazolt és semmivel sem igazolható divinációját állítja oda a tanítás történetében immár három, illetőleg kétezer év óta az elme közszőrűköve gyanánt szolgáló tantárgyak helyébe.

A kérdés mindenestre fogós azért, mert aki érti, annak nem kell bizonygatni; aki meg nem érti, az előtt alig lehet megfoghatóvá tenni.

Tekintettel arra, hogy az iskola és család nézetei közötti zűrháng mindig az ifjuságon boszulja meg magát; tekintve továbbá, hogy a házi tűzhely körül, kivált intelligens vagy olyan tetszelgő körökben sikk a klasszikus nyelvek ellen beszélni; tekintve végül, hogy ezen fölületes balnézetek a mai napig hangadó összes paedagogiai komoly munkákkal, a művelt világ bármely államában most dívó tanrendszerekkel, s az egész előzetes műveltségtörténettel kibékíthetlen ellentmondásban állanak: azok kedvéért, akik nem úgy okoskodnak, hogy: video meliora proboque, deteriora sequor, (látom és helyeslem a jobbat, de azért a rosszat követem) megkísértjük lehetőleg népszerű alakban és mélyebb szakismeretet nem követelő érvekkel támogatni a klasszikus nyelvek tanításának fontosságát, elengedhetlen kulturjelentőségét, képző hatását, szóval a magasabb műveltség és tudomány okvetlen előfeltételül megkívánató ismeretét.

Ha ezen nyelveket nem kellene tanulni, bizonyára mindenki dicsérné őket; mint pl. teszik azt nálunk Vörösmarty eposzaival, a németek Klopstock Messiásával stb. — mert hát ezeket nem kell okvetlenül elolvasni; elég a mai divatos tudakossághoz őket dicsérni s látatlanul agyba-főbe magasztalni.

De meg vagyok győződve, hogy mihelyt valamely kényszerítő következtetés azt tudná kisütni, hogy ezek okvetlenül ismerendők, vagy könyv nélkül betanulandók: mindjárt százakra rúgna azok száma, akik magát a most általános elfogadott állítást, — hogy azok nagyszerű irodalmi termékek — a kibúvás minden sophistikájával megdönteni igyekeznének.

De térjünk a dologra!

Gondolkozni s a gondolkodás eredményét értelmesen közölni mással: ez oly emberi földadat, mely alól bizonyára még a két klasszikus nyelva ellenesei sem akarnak kivételt képezni.

Minden pályának, minden embernek főtörkvése tehát, gondolatait értelmes, világos, kekedded szavakban kifejezni tudni. Hogy erre a születés és prakszis nem képesít, onnan is világos a többi között, mert bizony látjuk, hogy minél kevesebbet iskolázta magát valaki benne, annál hátrább áll, úgy gondolatainak rendszerezése, mint kijelentése dolgában.

Ennél fogva minden iskolának, mely az embert eszményéhez, a tökélyhez, komolyan közelebb akarja vinni, a helyes gondolkodást és pontos gondolat kifejezést kell első sorban tanítania.

Évégre példányokat kell a nevendék testi és lelki szeme elé tartania, oly példányokat, melyek egyrészt az eszmék fenköltésére, másrészt az alak zengzetes és választékosan tetszetős volta által lelkébe nyomuljanak és hosszas gyakorlat után majdan második természetévé váljanak.

Oly nyelveknek és példákknak kell ezen mintáknak lenniök, amelyeket a történet tanúsága, különféle korok és nemzetek, szabályaiknak jegeci pontossággal kialakult szigora, az emberi tudás kör minden általános ágában remekül elismert darabjaik, a szeszélyes divatoktól és időnkénti áramlatoktól független tekintélyük: már ellátott szentesítéssel, hogy itt nincs ingadozás; itt kibékülnek a különféle felfogások; itt az okozatnak állandóan ugyanaz az oka; itt a kritikát nem a sógorkomák érdekközössége, hanem hosszú idők közmegegyezése mondotta ki dicséretesen. Oly nyelveknek kell azoknak lenniök, melyek minden oldalilag feldolgoztattak; melyeknek alak- és mondatlana regulába foglalt mindent, ami összegezhető; melyek, mint a göröcső alatti ásvány, nem változnak többé, s így nem kápráztatják a rájuk meredt szemet, hanem mozdulatlanul fekszenek a vizsgáló előtt a logikai boncoló asztalon.

Már pedig az élő nyelvek között egy sincs a melyik nyelvtana logikájának szigorában, szabályainak következetességében, szavak gazdagságában, irodalmi sokoldalúságában és tökélyben, a görög és latin nyelvhez fogható volna. De ha volna is ilyen élő nyelv, még mindig megmaradna azon hátránya, hogy folyton ingadozik, változik, mert él s ami él, az fejlődik, előre vagy hátra felé, de fejlődik.

Igy hát világos, hogy csak ez a két nyelv alkalmas egyedül és kizárólag az emberi képzésben elengedhetlen helyes gondolkodás és beszéd tanítására, még pedig szellemgimnasztizáló nyelvtani modorban tanítva.

Világosítsuk meg állításunkat praktikus példákkal.

Tánciskolába járni — no ez már mindenestre elfogadott abc je — ma minden művelt címre igényt tartó családnak. Induljunk hát el innen

Ki látott már olyan szabadon járó táncmestert, aki rögtön azon kezdte a tanítást, hogy felhívta nevendékeit: nézzetek ide, majd ellejtek egy figurát a kórnyagból, aztán próbáljátok azt utánam csinálni.

Tehát a gyerekek se lehet azt mondani: nézd meg, hogy gondolkodnak és beszélnek okos emberek és kövesd őket.

Katonát is láthatott mindenki egrecérozni tanulni. Hát ott azon kezdik-e a kiképzést, hogy mindjárt összeállítanak egy dandárt s azt mondják neki: no eredj, gyürd gyömörd le a másikat? Nem biz a, hanem vagy három napig tanítják állani — pedig az előtt is mindig állt és hitte is, hogy tud állni az ujonc. Aztán edzik a golyaléppel két-három hétig. Csak sok ily apró oktatás után adják a kezébe feleségét, kenyeres pajtását — a puskáját.

Tehát a gyereket is az elemektől, a hangoktól, szóktól kell felfelé a mondatokig és tárgyalásokig lassan oktatni, még pedig oly mintákon, melyek edzők, mert nehezek; követendők, mert tökéletesek.

És ilyeneket a latin — görög irodalom mutat föl legnagyobb számban.

De ez csak egyik és csekélyebb ok.

Az embernek hivatása tökéletesedni, az eszményi embert e földön megtestesíteni akarni.

A görög és római nép — átlag szólva — legtöbb olyan tulajdont fejtett ki, melyek a tökéletes jellemet kiteszik s így az előttünk ismert világnépek közül ők jutottak legközelebb az emberiség ideáljához. A görög történet minden egyes alakján szemet szűrő élességgel van kibélyegezve úgy a nemzeti jelleg, mint az egyéni önállóság. Hát ha tökéletesedni akarunk s mert emberileg kell akarnunk: hova menjünk mintáért, ha nem oda, ahol hasonlíthatatlanul legjobbakat találunk?

Továbbá mindkét nép — de kivált a görög annyira naiv, természetes, kerestlen, nyelvben és irodalmában annyira naturalista: hogy minden idők számot tevő kritikusa náluk, rajtuk, bennük jelették ki minden irodalmi és művészeti alkotás követendő példányképét. Lessing, a világ első kritikusa, Homeros műveit a

»természethűség evangeliomos könyvei« cimmal illeti.

Azután nem kell elfelejteni, hogy a jelennek anyja a mult. A mostani európai civilizációt egyenest és közvetlenül a két klasszikus irodalom szülte meg, az dajkáta, az látja el jórészt most is eszmékkel és mintákkal. Az emberi kultúra élő szervezet, történeti folytonosság; ág melyet törzséről, a klasszikus nyelvfáról, lefűrészelni: majd egyértelmű a szándékos hervadni indulással. Aki a jelent igazán érteni akarja, annak meg kell tenni lelkében azt az utat, melyet a civilizáció követett, míg csirájából mai terebélyeig kifejlődött. Ezen út pedig kizárólag Hellas és Róma síkjain vezet keresztül ezeken nem tudnak másképp, mint görögül és latinul.

E két nép történelme, ha ők nem voltak is átlag se jobbak, se rosszabbak, mint mi ma, nagyszerű jellemekben, az emberi tökélyt megközelítő alakokban, gazdagabbak bármely nép történelmével és így a hazaszeretetre, fenköltlelkűségre, nemességre, a legbővebb és legvonzóbb példatárul szolgálnak.

Tudományos embert, egyik akármelyik u. n. diplomatikus ágban, kivéve tán a technikát, e két nyelv ismerete nélkül képzelnem nem lehet. A görögök voltak a tudományok alapvetői, a rómaiak annak tovább művelői. Az ugynevezett humán szakmákban e két nyelv nélkül kimagaslani nem lehet, csak alárendelt és mások eszméin tengődő mesterlegénynek maradni. A műzők — ismeretes — minden tudományban görögök s még most, a nyelv elhanyagolása korában is, onnan kerestetnek az új fogalmakra nevek (telegraf, telefon, mikroskop, phonograph stb). Mert ez a nyelv a legképzékenyebb, legsimulékonyabb a világon. Igazán tudós ember, szakmájának, visszafelé tekintve, előmozdítója nem lehet, aki a tudományt bölcséjében nem látta.

A jelen művelt Europa főbb nyelvei: német, szláv, leányag az olasz, francia, angol, mind rokonok a latinnal s annak alapos ismerete nélkül tudományosan nem kezelhetők.

Végül az akaratra ható nagy jellemekek és az elmét képző ismerettani fontosság futólagos felhozása után, át kell térni ezen két irodalomnak kedélynemesítő hatására.

Ha azt is sikerül kimutatni, hogy ezen két nyelv, illetőleg irodalmuk a kedélyre ép oly nemesítőleg hat, mint a föntebbiek szerint az elmére és akaratra: akkor be lesz bizonyítva, hogy az emberi lélek mind a három főtetszettségének kimivelésére csa ugyan a legalkalmasabb eszközöknek bizonyultak.

Pedig a kedélyre művelő hatásukat igazán legkönnyebb kimutatni.

A görög, mellette sok részben a római művészet, úgy a festészet, mint a szobrászat és építészet terén, de kivált a szülő művészetek — költészet, szónoklat — minden ágában annyiremeket alkotott, hogy az ujkor, a jelen esztetikája is onnan, azokból vonja le törvényeit. Lessing, aki a művészetek mesgyés ágai között a szoros határvonalat megvonta, kizárólag a klasszikusoknak műveiből de leginkább Homerosnak költeményeiből bányászta össze művészettani törvénykönyve megdönthetetlen adatait. Ciceró prózájának muzsikája, mondatainak egyenletes méltósággal, mértani arányokban hintáló hullámai, az emberi beszéd szerv rezgőképességét, a tudó erejét, a nyelv pörgékenységét, a fül széphangzati kiválmait egyaránt megvalósító tapintata: oly minta, ol an előkép, melyet elhanyagolni s mint példát nem tűzni ki az iránytani tökélyre és kifejezési készségre törekvő ifjuság elé, olyan volna, mint jó zenekar játéka helyett, kezdő cigánygyerekek hegedűhangolásán mulatni.

Az ókori szobrászat remekei ma, az eszközök, a fizikai szerek bámulatos találékonysága mellett is, fölülmulhatlan, elérhetlen tökélyű daraboknak ismertetnek. Aki nem képes ezt egyénileg tapasztalni, az hallgassa meg magukat a legújabb kor igazán világra szóló szakembereit. A lángszellemű Goethe »Briefw. mit Schiller

Nro 424., ahol a jelen és homeri költészet közötti ellentétességet fejtegeti, maga bevallja, hogy egy már kitervezett és kedvenc eposza, a Nausikaa kidolgozásától azért áll el, »denn niemand würde ungestraft mit Homer in die Schranken treten.« Mert mint ugyancsak Goethe mondja: »Homer a lényeket adja, mi közönségesen csak a hatást; ő magát a borzalmat szemlélteti, mi csak a borzalmat; ő a kellemet magát, mi csak a kellemest.«

Nem cikket, hanem száz meg ezer kötetre való könyveket irtak már ezokról a réges rég megvitatott kérdésekről; de persze hiában irtak még kétszer annyit, ha azok, akik ez iránt tájékozatlanok, nem akarnak se olvasni, se tanulni. Azt mondják: mi haszna van az embernek a görögökből, mikor ugys elfelejt? Hiszen ha az ember elfelejt, hát a bankócsinálásból sincs haszna!

Akinek ez a fejtegetés nem elég s kedve van e kérdést tanulmányozni, annak ajánljuk a következő munkát: Lange, die klassische Philologie in ihrer Stellung zum Gesamtgebiete der Wissenschaften und in ihrer inneren Gliederung. Prag 1855.

Azért ha okosat akarnak tenni gyermekeikkel azok a szülők, akik a klasszikai képzés fontosságát se nem értik, se megértésére olvasni nem akarnak: ne demoralizálják őket országházban és családban, borszó mellett és komolyan, hanem mondják nekik: Én se értem, te se érted; tanulj, majd megérted valaha.

Különbösen is a neveléstudomány nem tűrheti meg az ötleteket s kísérleteket; annak a százados, ezredes biztos mederben kell folynia Mert egy inkonzervatív kísérlet egész emberöltőt tenne szerencsétlenné. Kérszeresen indokolt a klasszikai irány sürgetése materialisták, elvhajhászok, iszentelen, erkölcszegény, eszmétlen korunkban; mely csak azon öröküde forrásokból meríthet erkölcsi és tudásbeli nyavalyáiban orvosságot.

A klasszikus tanulmány, a klasszikus irodalmi iskola képezte széppé, zengzetessé nyelvünket; a klasszikusok emlínt felnőt tudósok szereztek literatúránknak elismerést a külföld előtt. Azért csak tartsunk Horatiussal, akinek tanácsa:

Vos exemplaria graeca
Nocturna versate manu, versate diurna.

6124. sz. Bács-Bodrogh megye alispánjától
alisp. 1883.

Meghívó.

Bács-Bodrogh megye törvényhatósági bizottsága f. évi április hó 17-én és a szükséghez képest a következő napokon reggeli 9 órakor, a megyei palota nagytermében I-ső rendes évnegyedes közgyűlést tartandja, — melyre a megyei bizottságnyai tagok tisztelettel meghívotnak.

Ezen közgyűlés tárgyai:

1. Alispáni évnegyedes jelentés.
2. A kir. belügyminiszternek az 1883. évi XV. törv. cikkből folyólag, a megyei háztartásnak ezen törvény értelmében leendő berendezése tekintetéből új szervezeti szabályrendelet megalkotására vonatkozó leiratának közlése és az ennek kapcsán szükséges intézkedések megtétele.
3. A nagyméltóságú kir. belügyminiszteriumnak megyénk folyó évi költségvetésére vonatkozó 1882. évi december 20-án 53395. sz. alatt kelt intézvénye.
4. Ugyanezen miniszteriumnak a megyei házépítési tarról 1881. évre szerkesztett számadás felülvizsgálása felett kiadott rendelete.
5. Ugyanezen miniszteriumnak a korcsmai hitel korlátozása tekintetében alkotandó szabályrendelet tárgyában 18344/ex 1883. sz. a. kelt leirata és az ennek kapcsán hozandó szabályrendelet előterjesztése.
6. Ugyanezen miniszteriumnak intézvénye, a folyó évben működendő felszámolási bizottság megalakítása tárgyában.
7. Torontál megye közönségének átirata, területe egy részének Szeged — újonnan szervezendő megyéhez szándékolt csatolatlása ellen.
8. Budapest főváros közönségének átirata az 1848-iki szabadságharc emlékére emelendő ércszobornak az ezredéves ünnepély alkalmával leendő felállítása és e célra gyűjtendő adakozások tárgyában.
9. Hód-Mező-Vásárhely város közönségének átirata, Bukovina, Moldva és Oláhországban élő magyarok haza telepítése tárgyában.
10. Veszprém megye közönségének átirata egy történelmi arcképcsarnoknak Budapest fővárosban leendő felállítása tárgyában.
11. Sáros megye közönségének átirata az Amerikába való kivándorlás megállítására tárgyában.
12. A megye közigazgatási bizottságának, az ügyköréhez utalt közigazgatási ágak állapotáról szóló felvéles jelentése.
13. A szegedi kir. tankerületi főigazgatóság átirata az Adamovits-féle ösztöndíj elnyerése iránt beérkezett kérvények tárgyában.
14. Mosony megye átirata a névmagyarosítások körül tapasztalt gyakori visszaélések jövőre való megállítására iránt.
15. Megyei közigazgatási bizottságnak átirata az igazolatlanul elmaradt tagok tárgyában.
16. Baranya megye átirata egy a szekesői szigeten át Bajáig terjedő közlekedési útvonal kiépítése tárgyában.

17. Budapest főváros közönségének átirata, melylyel az ottani képművészeti állandó bizottság 1882. évi működéséről szóló jelentés egy példányát megküldi.

18. A megyei házi pénztár, utépitési-alap, szék-házépítési-alap, betegápolási-, közsegjegyzői nyugdíj, megyei szeretetházi-, laktanya-alap és közigazgatási letétek 1882. évi zárszámadása.

19. A választott megye bizottsági tagok névjegyzékének megerősítése.

20. Ó-Kanizsa község 1700 lakosának külön írásbeli és az ott f. évi március hó 18-án tartott népgyűlés jegyzőkönyvi tiltakozásának bemutatása az anya megyétől leendő elszakítás és a Szeged székhellyel állítólag alakítani céltzott új megyébe leendő csatolatlás ellen, — és Martonos község képviselő testületének ugyan ez ügyben hozott egyhangú határozatának előterjesztése.

21. A megyei utépitési-alap 1883. évi előirányzatának megállapítása.

22. A megyei lötenyészítés.

23. A korcsmai zárások tekintetében hozandó megyei szabályrendelet megállapítása.

24. A megyében állomásozó 10. huszár ezrednek ezen év 2-ik felében bekövetkezendő elhelyezése iránti előterjesztés.

25. A cs. és kir. Duna-gőzhajózási társulatnak a bezdáni hajó állomáshoz vezető hid fentartása költségeihez miként leendő hozzájárulása iránti nyilatkozata.

26. A palánkai catasteri becselő járásban üreseedesbe jött rendes tagsági hely betöltése.

27. Bergel Jakab és társainak Zenta város közgyűlése mult évi 252. számú határozata ellen benyújtott felfolyamodása.

28. Ó-Kanizsa község képviselő testületének az ottani utca kövezés biztosítása tárgyában megtartott árlejtést jóváhagyó, ugy az építési bizottsági tagok megválasztása és azok díjazására vonatkozó határozata.

29. Szent-Tamás község kérvénye a megye bizottsága által az utépitési alaphoz felajánlott segély összeg felemelése iránt.

30. A csajkás kerületi földek kezelésére vonatkozó szabályrendelet előterjesztése.

31. Zenta város előterjesztése az ottani járás felosztása tekintetében hozott egyezség jóváhagyása tárgyában. Majoros Istvánnak ugyanezen egyezség ellen beadott felfolyamodványa.

32. Ada községének ugyan ily ügyben kötött egyezsége — és ez elen Dudás András és érdektársai által beadott felebbezése.

33. Szent-Tamás község határozata a járás felosztási költségek kiosztása iránt.

34. Veprovác község határozata a községéhez tartozó istálló felépítése tárgyában.

35. Nenadovits Nenad és érdektársai felebbezése Ada községnek borthelyiség bérbeadása tárgyában hozott határozata ellen.

36. Sándor községének a budapest-zimonyi államvasút építési fővállalatának kisajátítási osztályával kötött kisajátítási szerződése.

37. Ellinger Ignác bács-földvári tanító nyugdíjaztatása iránti kérvénye.

38. Schvab Ludovika béregi szülész nő felebbezése, Béreg községének a községi szülész nő fizetésének fel-emelését megtagadó határozata ellen.

39. Földvár községének a községi jegyzők fizetésének felemelése tárgyában hozott határozata.

40. Zsablya községének az ottani gör. keleti hitközség részére 16 hold földnek temetőül leendő átengedése tárgyában hozott határozata.

41. Ó-Kér községének az utcák kikövezése tárgyában hozott határozata.

42. Goszpodince községének a községi esküdtek létszámának leszállítása tárgyában hozott határozata.

43. Szent-Tamás községének a községi közbiztonság tárgyában hozott határozata.

44. Uj-Szivac, Ó-Szivac, Bresztovác, Nemes-Militics, Kernyája, Filipova, Csonoplya, Veprovác és Ó-Sztapár községek az ottani felelős örökkel kötött szerződése.

45. Bajmok községének az ottani felelős örökkel kötött szerződése.

46. Hódvási községének az ottani felelős örökkel kötött szerződése.

47. Bezdan községének az ottani felelős örökkel kötött szerződése.

48. Parabuty községének az ottani felelős örökkel kötött szerződése.

49. Vajszka községének az ottani felelős örökkel kötött szerződése.

50. Topolya községének az ottani felelős örökkel kötött szerződése.

51. Szent-Tamás községének az ottani község ház felépítése tárgyában hozott határozata.

52. Pacsér községének az ottani felelős örökkel kötött szerződése.

53. Szabó László és Mihákovits István felebbezése Zenta városnak a helyi posta hivatal államosítása és elhelyezése tárgyában hozott határozata ellen.

54. Krusevlya községének abbeli kérvénye, hogy a községből már 90 év óta eltávozott s ismeretlen tartózkodásu Stadleher György, Jügh Imre, Jungb Sebestyén és Reart Lőrincnek a községi közgyűlésben kezelt vagyona a község háznak helyreállítására fordítassék.

55. Földvár községének községi irtóki állomás rendszeresítése tárgyában hozott határozata.

56. Csantavér községének a községi közgyám évi fizetésének megállapítása tárgyában hozott határozata.

57. Bikity községének községi irtóki állomás rendszeresítése tárgyában hozott határozata.

58. Uj-Szivac községének utépitési ügyben hozott határozata.

59. Csávoly községének a józseffalvi uradalom által irodai munkalatoikért fizetett évi 400 frtból a községi jegyző részére 200 frtnak kifizetése tárgyában hozott határozata.

60. Ó-Szivac községének utépitési ügyben hozott határozata.

61. Ilics István és társai felebbezése Ó-Futtak községének a névjegyzék összeállítására kirendelt bizottság kiegészítése tárgyában hozott határozata ellen.

62. Klucsik György és társai felebbezése a Pivnicán megejtett községi bíró-választás megsemmisítése

tárgyában, és Nagy József járási szolgabírónak a bíróválasztásra vonatkozó jelentése.

63. Bikity községének az ottani nagyvendéglő és község ház felépítése tárgyában hozott határozata.

64. Ó-Morovica községnek az ottani felelős örökkel kötött szerződése.

65. Ó-Sztapár községnek az ottani község ház felépítése tárgyában hozott határozata.

66. Temerin községnek a községi kisbírók fizetésének felemelése tárgyában hozott határozata.

67. Kis-Kér községének a jegyző és szolgaszemélyzet gabona illetményük a lakosságtól természetbeni beszédése tárgyában hozott határozata.

68. Déronya községnek a községi közgyám fizetésének megállapítása tárgyában hozott határozata.

69. Ó-Becse községének az ottani szalkert megvétele tárgyában hozott határozata.

70. Ó-Kanizsa községének, községi régi temetőhelyi föld eladása tárgyában hozott határozata.

71. A moholyi g. kel. hitközség kérvénye a politikai községtől nyert segélyezés mikénti biztosítása tárgyában.

72. Moholy község határozata az ottani izr. hitközség segélyezése iránt.

73. Goszpodince község határozata az ottani kir. kincstári földek megvétele iránt.

74. Mo-orin község határozata községi ingatlan vagyon eladása tárgyában.

75. Uj-Szivac — és

76. Torzsa községének — új jegyzői lakok építése tárgyában hozott határozata.

77. Zenta rendezett tanácsu város közgyám tárnak 1867—1876. évi mérlegei.

78. Zenta városának, az 1882. évi számadás némely címeinél felmerült több kiadások, más címeinél megtakarítás az az átruházás általi fedezhetése ügyében hozott 227/1882. számú határozata.

79. Felső-Szt.-Iván községének 3995 frt 24 kr-ra menő beszédhetlen közpénztári követelések leírásba hozatala iránt hozott s jóváhagyás végett beterjesztett határozata.

80. Felső-Szt.-Iván községének kérvénye 138 frt 69 kr. beszédhetlen közmunka váltásdíjak leírásba hozataláért.

81. Uj-Verbász községének 32 frt 72 kr. beszédhetlen közmunka váltásdíjak leiratásáért benyújtott kérvénye.

82. Bajmok községében beszédhetlenné vált 102 frt 10 krnyi közmunka váltásdíjak és 10 frt 28 kr-ra menő szék ház építési járulékok kimutatása.

83. Jankovác községében beszédhetlenné vált s ez okból leirandó 163 frt 50 krnyi közmunka váltásdíjak kimutatása.

84. Kovil községébeni beszédhetlen s ez okból leírásba hozandó 349 frt 6 krnyi közmunka váltásdíjak kimutatása.

85. Ó-Sztapár község beszédhetlen s ennél fogva leiratni kért 183 frt 5 krnyi közmunka váltásdíjak kimutatása.

86. Kulpin községének 617 frt 52 1/2 krnyi költség, 14 frt 25 krnyi legelő adó és 7 frt 20 kr közmunka váltásdíjak fejbéni beszédhetlen követelése leírásba hozatala iránt benyújtott kérvénye.

87. Prigl.-Szt.-Iván község kérvénye 2930 frt 50 kr-ra menő közpénztári beszédhetlen követelések leírásba hozatala iránti határozatának jóváhagyása végett.

88. Nyugdij utalványozásáért benyújtott kérvénye Zsvojnovics Mátyás kovil-szt.-iváni volt jegyző özvegyének.

89. Nyugdij utalványozásáért benyújtott kérvénye Fehér Tamás bácsi elhunyt jegyző özvegyének.

90. Nyugdij utalványozásáért benyújtott kérvénye Szüts István moholyi volt jegyző özvegyének.

91. Ó-Sztapár község kérvénye 107 frt 67 krnyi 1881. évről fennmaradt közmunka váltásdíjak leírása érdemében.

92. Nemes-Militics, Sztanics, Torzsa, Rigyica, Bács-Almás, Prigl.-Szt.-Iván, Tataháza, Szeghegy, Martonos, Zenta, Bukin, Begecs, Novoszello, Szónta, Rém, Csávoly, Filipova, Cséb, Ó-Futtak, Karavukova, Bács, Szilbás, Báthmonostor, Ó-Palánka, Ó-Szivac, Ó-Kanizsa, Borsód, Ó-Sztapár, Csúrogy, Déronya, Gyurgyevó, Zsablya, Ó-Sztapár, Moholy, Petrovoscello, Szeghegy, Plávna, Bresztovác, Glószán, Novoszello, Csantavér és Ó-Palánka községek véglegessz számadásai.

Zomborban, 1883. évi ápril hó 4-én.

Schmausz Endre s. k.,
alispán.

Hirek.

Fehér Ipoly, szegedi tankerületi királyi főigazgató, a Ferenc József rend lovagja, csütörtöktől vasárnapig helyben időzvé, megvizsgálta a főgyámnasium minden osztályát; mindenütt saját kérdéseivel iparkodott a tanulók készülségét kipróbálni s midőn vasárnap d. e. 10 óratól 2-ig a tanári kar előtt tapasztalatait előadta, az intézet belső életéről általában s részletesen dicsőreleg s elismerőleg nyilatkozott. Ó nagysága innen tovább Baja felé folytatta hivatalos körutját.

Olay Lajos, bajai ügyvéd, a siklósi kerület orsz. képviselője, megbízó levele alapján, a szokásos 30 nap fentartásával, igazoltatott.

Weisz Bernát Ferenc ur, az iskolai tptárak buzgó apostola, meleghangú levélben köszöni meg a „Bácska“ multkori vezércikkét s a többi közt így szól: „Örvedetes tapasztalni ez intézmény népszerűségét; ezt jó részt a lelkes vidéki sajtó eszközli, ugy hogy nem sokára az ügy minden ellensége elnémuland.“

A helybéli iparosok pénteken este értekezletet tartottak Szalay Károly lakatos elnöklete alatt a Szabócsy féle vendéglőben, hol is »bban állapotok meg, hogy kedden és pénteken 6—8-ig vasárnap 2—5-ig tartassék az ipariskolában a tanítás. Nézetünk szerint az iparosokra nézve az volna legelőnyösebb, ha semmikor se tartatnék ez az iparos iskola, mert akkor mindig használhatnák inasukat. Annyi bizonyos, hogy 200 ember gusztusát eltalálni nem lehet; akárhogy helyezik el az órákat, mindig lesz oppositio. Miután a vá-

Melléklet a „Bácska“ 15-ik számához.

rosi közgyűlés már ez értelemben döntött, a vállalkozó tanerők belenyugodtak, a helyiség használatát megengedtetett: részünkről helyesen véljük azt tanácsolhatni, hogy a folyó rövid szorgalmi évadra ne rezonózzanak, hanem nyugodjanak abba bele. Mert ha ezt a nehézséget kiakarják kerülni, akkor a jelzett másik háromba ütköznek. Van még egy negyedik nehézség is, az, hogy legalább e hóban este 8-ig világosság — legalább szellemi munkához való — vékonyan akadkozik. Azt azonban, hogy a jövő tanévre lehetőleg érdekeikhez alkalmaztassák az órarendet, teljesen helyesnek, sőt ajánljuk nekik, döntsék el előre, hogy mind elküldik az inasokat, de azon időben, melyet a többség alkalmasnak talál s jelentsék ki előre, hogy a határozatnak — bármilyen legyen az — magát a kisebbség aláveti.

A temerini magyar kath. polgári kör alapszabályait a belügyminiszterium jóváhagyta.

A magas belügyminiszterium az ókanizsai egyesült ipartársulat alapszabályait 14003 sz. a. jóváhagyta.

Az utcázó koldusok már megint úgy elszaporodtak, hogy lépten-nyomon kísértének. Kérjük a rendőrséget, hogy az egyszer már elenyészett régi bajokat ne hagyja újra fölfakadni.

Multheti vásárunk végtelen miserábilisan ütött ki. Gyöcsösök, szerszámok, vetőmag-árusok jó vásárt csináltak; de bár a többi szegény mesterember árult — vevő nélkül. Hanem azért a vásárok száma egyre szaporodik s vele arányban nő a köznép dözsölési hajlama s a mesteremberek tehetetlen resignációja.

Csonoplán Günsberger zsidó tanító gyermek színházi előadást rendezett, mi jól sikerült.

Löbl Károly torzsaí birtokos eljegyezte Löbl Malvin k. a. t. Uj-Verbászról.

Folyamszabályozás. A közmunka- és közlekedési miniszterium a 84., 87., 88., 89. és 96. számú tisztai átmetszésekben végrehajtandó, és szárazban mintegy 562,000 köbméter földmozdítást, — továbbá mintegy 742,500 köbméter vizalatti kotrást igénylő bővítési s helyettesítési munkának vállalatit uton való végrehajtása céljából április 26-án déli 12 óráig fogadja el az 5% bánompenzzel felszerelt ajánlatokat.

Kucurára postamester kerestetik.

Bácsmegyét az a fölösleges figyelem érte, hogy Spanga Pál, állítólag Mailáth gyilkosa, Szabó Mihály zentai kereskedelmi utazó neve alatt szállt Bécsben fogadóra.

A budapesti hitelezők védegylete Lövy Jakab óbecsei kereskedő fizetésképtelenségét jelenti.

Árverés lesz Párosi Dávidov Stefánia 750 frtra b. ingatl. május 20. Deszp. Szt. Ivánon, Horváczky Milán 5900 frtra b. ingóságát április 20. Óbecsén.

Szabadkán 5-én temették el Papić János nyug. cs. kir. őrnagyot katonadíszszel.

Latinovics Gabor, Baja város képviselője, a bajai szárnyvasut sürgős képtése iránt interpellációt intézett az illetékes miniszterhez.

A szabadkai határon Malatinszky Ignác, egy birtokos ispánja, részességében lelőtte a juhászukat. Befogták.

Ujverbáson a társasági estélyek elevenítő szeleme Schwarz Benő nem rég eljegyezte Lippáról Sándor Fanni kisasszonyt.

Ujvidékről írják: A szerb egyházi kongresszusi választmány működését befejezte. Legfontosabb tárgya volt a választmány tanácskozásának a kongresszus egybehívása. Az 51 község kérelme következtében elhatározták, hogy a kormánytól kérelmezni fogják a kongresszus egybehívását és pedig az évi június hó 7-kére, vagyis a szerbek áldozó csütörtökjére. A kérvényt a községek folyamodványával együtt egy küldöttség fogja a miniszterelnöknek átnyújtani. A küldöttség tagjai: Sztokjovits budai szerb püspök, dr. Szubotics és dr. Maximovits Miklós.

Társas cégek: Bulkeszi előlegezési egylet mint szövetséget, keletkezett 1882. dec. 16-án, igazgatóság névsora bej. az ujvidéki kir. trvszéknel márc. 12.

Az ideai fegyvergyakorlatok. A cs. és kir. közös hadseregbeli gyalogság az ideai fegyvergyakorlata az egész ország területén e hó 30-án veszi kezdetét és 13 napig tart. E fegyvergyakorlatra belettek híva az 1874, 1876. és 1878-ban besorozott tartalékosok, valamint azok, kik a tavalyi fegyvergyakorlattól bárminő oknál fogva elmaradtak. A többi fegyvernembeliek gyakorlatáról eddig értesítés nem érkezett a hatóságokhoz.

Végvidék c. alatt Panosován, a szomszédban, új magyar hetilap indult meg. Első bemutató száma április 1-én ügyesen összeállítva jelent meg. Előfizetési ára egy évre 5 frt, mely a szerkesztőségre címezendő. Sok szerencsét kívánunk az új pályatársnak; de ha csak a helybeli és vidéki hivatalnokai karra támaszkodik, miután nem megyés hely, aligha nem csalódik hazafias buzgalom számvetésében. Bár megcáfolná sejtelmünket a jövő!

A bajai vonal kiépítéséért Szabadka városa is petitionált Megyei szempontból ez a vonal lenne fontosabb; de Baján nézetünk szerint csak a keceli ág segíthetne.

Ma, április 10-én 4 éve a bajai születésű Beck Károly, magyar ihletű német költő halálának. A bécsi Magyar Egylet emlékül koszorút fog tenni sírjára, a német hangú magyar Petőfinek, ki halhatatlan lantosunk német visszhangjaként úgy énekelte a hazáról: „Gliche die Erde — so dichtet ein Lied — breitkrämpigen Rundhut: Wäre das heimische Land sicher das Sträuschen darauf.“

Dr. Lemberger Henrik, bajai derék orvos jubileuma, f. hó 1-én benső részvét mellett folyt le. A jubilansra többen között Berényi Daniél, ottani r. k. apát plébános latin dikciót mondott, mit az ünnepekt rögtönözve szépen megköszönt.

Bajáról Hirman Paula k. a. férjhez megy Mészáros János báttaszéki jegyzőhöz.

Graf Salamon, egykor bácskai (utóbb bukott) nagykereskedő, gyógyíthatatlan betegség miatt öngyilkos lett. Sic transit gloria mundi!

Dr. Lemberger Henrik újságilag köszöni meg figyelmét a 70-ik nevenapjáról megemlékezőknek.

Belgrádi szerb metropolitává Mraovits Theodor, bajai születésű derék földünk, szenteltetett föl. Ő 1816-ban született, jogász volt, majd 1840-ben bogoszlóv lett. 1848-tól 1873-ig theologiae professor volt. Azóta nyugdíjat élvezett mostig, midőn — némi akadályok után — királya bizalma e díszes állásra meghívta.

Geröffy Andor, a szabadkai színház volt tulajdonosa, aki imént a várva várt viszontlátás reményében szakadt el innét, az Egyetértés híre szerint cserélt Lászy Vilmossal, a miskolci szinigazgatóval, mert 1000 frt kauciót követeltek rajta.

Árverés lesz május 25. Kovacsics István zombori lakos 2376 frtra b. ingatl.

Görgey Kornél altábornagy, a II. honvéd kerület parancsnoka, pénteken reggel a helyben állomásozó 5. honvéd zászlóalját megvizsgálta, a tapasztaltak fölött teljes meglepődését és dicsőre elismerését nyilvánította.

Papp Sándor, hódásági kir. járásb. aljegyző, hasonló minőségben Kulára helyeztetett át.

Hirdetmény. Felmerült kétélyek eloszlása és a közönség tájékozása végett ismételve közhírré tétetik, hogy a belvárosnak azon fele része, mely a Szent-György térről balra esik, a Szelence- és Felső-külváros Tuna Antal, — a belvárosnak másik fele része, mely a Szent-György térről jobbra esik, ugy a Bánát és Cserevka-külváros pedig Keindl Lajos kéményseprő munkakörébe esik. A seprési díjak a városban következők: Egy közönséges kémény 15 kr., Egy orosz kémény 30 kr., Egy takaréktűzhely tisztítása 15 kr., Egy három méternél hosszabb kályhaeső 25 kr., Egy parasztház kémény 5 kr., Szállási kémények seprési díja 15 kr., Szöllőbéli kémények seprési díja 12 kr., Ezen díjakhoz a fuvarbér is beleértve van. Kémény- és kályhaesőket a tulajdonos, takaréktűzhelyeket és azoknak csőveit pedig a hasznélvező tartozik tisztíttatni minden 8 nap, vendégfogadók, gőzmalomok, gyárak, tüzzel dolgozó ipartelepek kéményei minden 15 nap nyitott kémények, valamint a szállási és szöllőbéli kémények is minden 90 nap legalább egyszer jól kitisztítandók. Zomborban, 1883 évi március 29. Czedler János s. k., rendőr főkapitány.

Titel. A titeli állami polg. isk. derék igazgatója Petrovics György, eljegyezte Palánkáról Kapp János kántor tanító kedves és szellemes leányát Hortenzia kisasszonyt.

A zombori kir. Törvényszék, a területén lévő kir. Járásbíróságok és kir. ügyészség, feledhetlen emlékü Nagyméltóságú székely-lly Mailáth György úr, arany gyapjas vitéz és Szent István rend nagykeresztese, val. belső titkos tanácsos, cs. és kir. aranykulosos, ország bír., a magyar főrendiház elnöke stb. stb. lelki üdvéért ma azaz f. évi április hó 10-én d. e. 9 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban engesztelő szent mise-áldozatot bemutatni. Zombor, 1883. évi április hó 6-án.

Miután az 1884. évben megejtendő országgyűlési képviselő-választás alkalmával csupán csak azon jogosultak fognak szavazhatni, kik e folyó évben vétetnek fel a választók névjegyzékébe: kérve figyelmeztetjük tisztelt polgártársainkat, miszerint az 1874. évi XXXIII. t. c. 12. §. 5. pontja — és illetőleg az 1875. évi VI. t. c. 1. §-ában foglalt intézkedésekhez képest a megelőző évi adóhátalékokat április hó 15-ig befizetni siessenek, nehogy eme mulasztásuk folytán polgári jogaik e legszebbikének gyakorolhatóságát fosztassanak meg. A népköröknek és kaszinóknak ez érdemben igen szép és hazafias tevékenységi alkalom nyílik.

Óbecsei hírek. Színészeink megállják helyüket, dacára, hogy működésük kezdetén az egész héten át az a szerencsétlenségük volt, hogy az ujonczok bizottság a színház termében működve, próbákat nem tartattak, a mi bizony igen sokat levon az előadások sikeréből, de ők dacára ennek, helyüket derekasán megállják és mondhatni, hogy jól megállják. Csak egyet sügök meg, hogy az itt levő, mint az ide jönni szándékozó igazgató uraknak, hogy attól a szokástól, mely szerint csupa oly darabokat adnak, melyek itt még eddig színe hozva nem voltak, óvakodjanak. Jeles drámáink, népszínműveink, szebbnél szebb francia salon darabokat, más városokban és pedig egymásután is számtalanszor adnak és becso, az irántok érdekeltés nem hogy csökkenne, de még fokozódik is. Adjanak tehát jó, — habár itt többször színrehozott darabokat. Ne féltsék a mi közönségünket. Van ennek annyi tapasztalata, érteke, műveltsége, hogy a bár többször adott jeles darabot szívesebben nézi meg, mint a nem oly értékes ujdonságot. Másodszor, a helyarákat ne oly magasra szabják, mert csak 20 kr. különbség is naponta a számtalan jótékony célra igénybe vett közönségünknek számot képvisel. — A 150,000 frt kölcsön a magas miniszterium mint legfőbb fórum által helybenhagyott. Most csak fel kell a pénzt venni, de csak úgy, ha semmi akadály annak felvételét nem gátolja. A kik a kölcsönt ellenezték és ellene gyakran felfolyamodtak, sok szép pénzt kiderítettek. De így szokott az rendesen történni, ha valami a többség által jóváhagyott eszme ellenében elmentemadasi viszketegetől harcolunk! Jó ha az ember, habár a maga kárán is — csak egyszer kénytelen okulni, de mennyivel jobb, ha más kárán és nem a magunkén kénytelenitünk okulni. „Sapientia pauca.“ — Városunkban ismét járvány, „kanyaró“ járvány uralkodik. Áldozta lett Sztratiurovics György városi pénztárnok 7 éves kis kedves leánykája. Vigasztalja a szomorú szülőket az általános részvét különösen pedig a jó Isten! r. l.

Zentán a kaszinó mellett új társas-kör alakult. „Oldott kéve, züllő kéve.“ Oh értelmiség!

Becsén s Zentán a letel-pült csángók javára természetbeli gyűjtések folynak. Hát Ó-Kanizsa? Az nem gyűjt — az forr.

A nmlgú kultusminiszterium a zentai algymnásiumnak fogynás-ummá alakítását, beható indokolással, korainak nyilvánította.

A „Zentai Ellenőr“ egy hónapos lap szerkesztését Reitmán Ferenc vette át. Anfang vom Ende. Ujvidékről Schneider József adótiszt áthelyezett Szegedre.

Gollub Nina k. a. t., a volt ujvidéki (jelenleg zimonyi) postafőnök bájós leányát, eljegyezte Németh Elek, Csernovits Arzén nevelője Belgrádban.

Bogyó Alajos e hó 10-én kezd meg Ujvidéken színi előadásait.

Árlejtés lesz f. hó 11-én az alispáni hivatalban a baracska határon szükséges 6610 köbméter föld munkára.

Berkes Lajos budapesti népzeneke e hó 16-án, a tavaszi megyei közgyűlés alkalmából Zomborba jön.

Ifj. veszprémi Városház Károly m. kir. jószágigazgatósági titkár a zombori kaszinó-egyleti dalárda alapító tagja lett.

Egyházi műenek. A róm. kath. templomban a vasárnapi 9 órai misén Dalmayné Takács Klementin, Fekér Eulélia, Adámné és Tessényi Vilma urhölgyek Langer János „Bone Deus“ kezdetű hármast énekeltek. Az országbírórt ma reggel 9 órakor mondandó gyász-misé e kaszinó-egyleti dalárda Engeszer Mátyás „Requiem“-jét adja elő.

Bergheer Lajos jóhírű mutaványos vasárnap este kezdte meg a zombori színházban előadásait. A büvészi mutaványok, az u. n. „arany légy“ (elég érdekes mása a budapesti népszínházban szerepelnek), a gépezettel mozgatott babák testgyakorlatai s a tükrök segítségével bemutatott tünemények tetszetek. A színház csak félig telt meg, minek okát azon csatlakozásokban kereshetni, melyeknek közönségünket néhány csepűvő büvész már több ízben kitette. Bergheer mutaványait, melyek körülbelül egy héten át lesznek láthatók, érdemes megnézni.

A f. hó 17-ikére összehívott közgyűlés kétszeresen is közérdekűnek ígérkezik. Először bizonyára tárgyalatni fog a centrifugális rajongók szélmalomharca; másodszor bizottság lesz választandó, mely egy május közepére kitűzendő r. k. közgyűlésre a megye általi átlagköltsége iránti felosztást illetőleg indokolt javaslatot tegye. Kívánatos volna, hogy a tisztavidek, mint első sorban érdekelt fél, teljes számban képviseltesse magát.

Irodalom.

Uj zenemű. „A magyarok Istene“ Petőfi Sándor költ. műve. Zenéjét szerző (bariton magánhangra s férfikarra vagy anélkül zongorakísérettel) Liszt Ferenc. Átirat orgonára vagy harmoniumra: 80 kr. Zongorára két kézre 1 frt. Átirat balkézre 1 frt. Átirat cimbalomra . . . ?

Beküldetett „Katholikusok ébredjétek“ c. röpirat Kapui Bp. en Goszlott Ferenc kiadónál 40 kr.ért Megéri!

A Bács-Bodrogh megyei történelmi társulat alapszabály tervezete.

A dr. Margalits Ede által készített és a szervező bizottság által átnézett és módosításokkal ellátott alapszabálytervezet szövege a következők:

I. A társulat címe és székhelye, célja és munkaköre.

1. §. A társulat címe: Bács-Bodrogh megyei történelmi társulat; székhelye: szab. kir. Zombor városa.

2. §. A társulat célja: Bács-Bodrogh megye történelmét egész kiterjedésében művelni.

3. §. E cél elérésére a megye egész területén a történelmi multat, jelent és a statistikát multjában és jelenében lehetőleg földéri és az ezzel foglalkozó szakmunkákat figyelemmel kíséri; továbbá az e vidéken elszórván létező ősi ó- és középkori műregiségeket ásátások, adományozás, vétel vagy ideiglenes átengedés útján egy megállapítandó múregiségi egyleti múzeum számára összegyűjti, a történelmi értékű romokat kellő felügyelet által a végpusztulástól megóvjá; a hazai történettudomány és archaeologia művelése és megkedveltetése iránt minél szélesebb körű érdekeltséget ébreszt, végre a vármegye részletes és kimerítő történetének megírását okmányok és mindenemű használatú anyag pl. az összes megyebeli nyomtatványok összegyűjtése által is előkészíti. E célt nemcsak a szakképességek s szakkedvelők egyesítése, a megyei érdektörténelmi, régiségtudományi és statisztikai dolgozatok írása, kiadása, vagy nyilvános felolvasása, hanem nyilvános gyűlések tartása és kirándulások eszközése, levél és könyvtár berendezés, vidékenként annalesok írása, nemkülönb a műemlékek és régiségek tanulmányozása és ismertetése által is elérni törekszik. Ha a társulat anyagterje megengedi a tagok működését a legjobbaknak itélj művek díjazása és pályadíjak kifizése által is emelni fogja.

II. A társulat tagjai, azok jogai és kötelességei.

4. §. A társulatot képezik: a) a tiszteletbeli, b) az alapító, c) a működő és d) a pártoló tagok.

5. §. Tiszteletbeli tagok azok, kik a történelem, archaeologia és statisztika, vagy pedig a társulat körül elismerésre méltó érdemeket szereztek és a választmány ajánlatára a közgyűlés által felkiáltás vagy titkos szavazat útján választatnak.

6. §. Alapító tagokul tekintetnek azok, kik a „Bácsmegyei történelmi társulat“ céljainak előmozdításához legalább 50 frtnyi alapítvánnyal járulnak.

7. §. A tiszteletbeli és alapító tagok az elnök és titkár által aláírt díszokmányt nyerne és a társulati tagok minden jogában részesülnek.

8. §. Működő tagok azok, akik kötelezik magukat, a 3. §-ban körülírt egyleti cél előmozdításának megf. leelő tevékenységet kifejtjen.

9. §. Pártoló taggá lehet minden hazai történet- és régiségkedvelő, ki a társulat pénztárába évenként 3 frtnyi tagdíjat lefizet és a nevezett összeg befizetésére három évre kötelezi magát. Az aláírási három év eltelté után az esetre, ha az aláírt tag kilépését irásilag ki nem jelenti, az eredeti aláírás további három évre kötelezettséget von maga után.

III. A társulat tisztviselői.

10. §. A működő és pártoló tagok jogai: a t

sulat ülésein és gyűlésein szólás indítvány-tétel és szavazati jog, előlegesen a választmányak bemutatott értekezések felolvasása, az egyelőri kiadványokban való díjtalan részvétel. Minden tag erkölcsi kötelességének ismeri: a társulat céljait, társadalmi állása és tudományos képzettsége szerint előmozdítani, ha valahol valamit, mi a társulat munkakörébe tartozik, tud vagy lát, azt értékesíteni, megszerezni vagy legalább hozzájárulást tenni.

11. §. A társulat tisztviselői: az elnök, alelnök, első és másodtitkár, pénztárnok, ügyész, gyűjtemények őre.

12. §. Az elnök a társulatot a hatóságok és mások irányában képviseli, a gyűléseken és üléseken elnököl s jogában áll — ha a társulat érdekei sürgetőleg kívánják — rendkívüli üléseket is hirdetni, a tagok egyenlő szavazatai esetében döntő szavazattal bír. Jogában áll a pénztár állapotát bármikor megvizsgálni és a tagsági okmányokat a titkár ellenjegyzése mellett aláírni.

13. §. Az alelnök az elnök helyettese minden társulati ügyben. Az elnökök egyikének székhelye mindig Zombor városa.

14. §. A társulati titkár az üléseken előterjesztői hivatalt visel, a határozatok végrehajtásáról gondoskodik, a jegyzőkönyvet, melyet az elnökkel együtt aláír vezet, a levelezéseket folytatja. Helyettese: a másodtitkár. A titkárok a társulat anyagi állapotához képest díjaztatnak s mindketten csak Zomborban lakhatnak.

15. §. A pénztárnok a társulat vagyonát kezeli, a pénztár állapotáról az üléseken általános jelentéssel, az évi közgyűlésen pedig részletes számadással tartozik. Pénzt csupán a választmány határozata alapján az elnök vagy helyettese által aláírt utalványokra — amelyekkel azután beszámol — szolgáltatni lehet, kivéve a rendkívüli eseteket, a midőn az elnök — a legközelebbi választmányi ülés utólagos jóváhagyása reményében 50 forintig terjedhető összegeket is utalványozhat.

16. §. Az ügyész a társulat jogait védi.

17. §. A gyűjtemények őre a társulat iratait, gyűjteményeit őrzi, rendben tartja és azokról leltárt vezet.

Mértékletlenség hajdan és most.

Többet akarni, mint a mennyi a rendes életmódhoz szükséges, mértékletlenség; a belső értéket külsővel helyettesíteni, hiúság; ennek egyik nyilvánlása a fényűzés és ezek együttvéve a mértékletlenség hajtsái, az elégedetlenség és elszegényedés kútforrása. A kasztrendszer, a hiúság és túlkapaszkodás szüleményei, a plebejusok viszálya a patriciusokkal az egyenjogúság harca a hiúság ellen, ezeknek kiváltságai, valamint a rómaiak hadi szerencséje fejlesztették az akkori pazart.

Apicius a tudományos dőzsölőnek több tanítványa volt, mint valamennyi korabeli világtudós, miután 2 1/2 millió tallért elbitorlódott, a megmaradt 250000 rel nem bírt megélni és mérget vett.

Vitelius a leghíresebb tállós (viteliusi konyha) más világrészről terítette élelemmel asztalát, néhány hó alatt 22 millió tallért eltékozolt. A dőzsölés, tékozlás és pazarlás egész tudományá fejlődött. Kleopatra egy vendégségre 250000 tallért költeni ígért, adott szavát nem tudta másképp beváltani, minthogy gyöngyeinek egyikét, mely szépségben és nagyságban páratlan volt, ecetben áztatta és leitta.

A mértékletlenség és fényűzés több színben mutatkozik, szükséges tehát annak orvoslásáról szólni. — Lycurgos már belátta, hogy a fényűzés hiú csilláma értéktelen és mulandó, a korában mutatkozó pazar és mértékletlen életmódok már az elszegényedés elhárítása végett közös étkezés, birtok felosztás és több hasonnemű rendszabály által elejét venni iparkodott, nélkülözni, törvényadásának alapelve volt; mértékletlenség, Confutius (550. Kr. e.) tanának lelke; az életmezési törvények a zsidóknál mértékletlenségben gyökeredzenek. Mózes törvénye szerint minden 50 évben az eladott ingatlan tulajdonosának visszaadott, örökös eladás az elszegényedés meggátlása végett nem törtenhetett.

Svédhonban a földbirtokot annyira eldarabolni nem lehet, hogy a birtokos családján kívül négy tehén és hat juh, vagy kecske ellátására ne szolgáljon. Epicius 342. Kr. e. csak nélkülözéssel tanított az ugynevezett kerben, szintugy Xenokrates és Sokrates, Plotin és elvtársa annyira ment magamondá, hogy nélkülözések által az isteni lényt, a lelket testből kiszabadította, a korszak és nézet változásával az eszközök is különbözök voltak e bajon segíteni; távol tartani, korlátolni vagy megfenyíteni a pazarlás, tobzódás és élvezetet vagy kinövéseit.

II. Murad vallási, IV. Muhamed politikai szempontból bezárta a kávéházakat, más országokban a vidéken kávé inni tíz tallér büntetés alatt tiltották, lakomához a városban 30, faluhelyen 20, keresztelésre pedig csak tízet volt szabad meghíni. Feodorovits Mihály (300 év előtt) a moszkvai tüzvész után a dohányzót a legszigorúbb testi fenyték alá vetette, más országban a dohányzó orra és ajka levágatott, az orosz papság ertneknek nevezte a dohányzót, 260 év előtt egyházi átok alá vetettek, holott hazánkban a dohánynyal ültetett föld, tulajdonosától elkoboztatott. Németalföldön 130 rőfnyi nadrágot viseltek, az izléstelen pazarlás irányát, ruházati rendszabállyal a rendes kerékvágásba hozták.

Ezek és hasonló óvintézmények, fogyasztási és fényűzési adó, vám és vesztegár név alatt az állam szolgálatába léptek. Ezzel megváltoztak a viszonyok, a nézetek módosítottak, több oldalról tekintve és itélve mindennek jó és rossz oldala van, a fényűzést most már azért kényeszerubbonyba szoritani nem lehet és nem méltányos, mert a bírvágy azon öntudattal csökken, ha azt kívánalmi kielégítésére nem fordíthatja. Kereseti buzgalom és élvezeti vágy kölcsönös összekötésben áll, mert ezáltal tevékenység helyett henyélés és a gazdaság elhanyagolása bekövetkezne. Káros hatásait a társadalomra nézve gyöngíteni, vám és vesztegár hozatott be, mert a szükségleteket mérésélni az anyagi jólét kútforrása. Ha egy ország azon magaslatra jött, hogy szükségleteit nyers és műterményekben és többletéből a külföldre visz, annak meggaz-

dagodnia kell; azért már 50 év előtt Amerikában mértékletlenség egyetemen léptek életbe, céljuk a szeszitalokat a munkás körökből kiküszöbölni. A mértékletlenség akármely neme nem oly káros, lealacsonyító, undorító és következményeiben oly aggasztó, mint a szeszitalok mértékletlen élvezete. II. József császár 1785-ben a gyermekeknek bort adni tiltotta.

Szt.-Tamáson, 1883. ápril 4.

Gross Gusztáv.
okl. tanító

Ujvidéken, 1883. ápril 4.

Hogy a budapesti rendőrség annak, ki Spangát megfogja avagy csak megmondja, hogy hol lehetne őt találni, 1000 forint jutalmat kifizetésre helyezett, nem egy főt zavart meg. Így a többi között tegnapelőtt H. tetekben dús t. b., hivatalos órája után sétaképz az utcán fel s alá járva, benne feltámadt az ötlet, hogy Spanga mindenesetre Ujvidéken tartózkodik s legott hivatva érezte magát ennek letartóztatását lehetővé tenni, tudván azonban egyszersmind, hogy Spangával ugyan nem jól lesz magányosan megbirkózni, így tehát segítség után nézett. A véletlen szemközti hozta neki P. v. f. urat, kinek elejébe sietett s nagy pathosszal vele tudatta azt, hogy biztosan feltehető, miszerint Spanga helyben tartózkodik, s hogy most már őket ketten, H. és P. hivatják arra, miszerint ezen veszedelmes fráter átadják a büntető törvénynek. Amint H. P. urnak elmondja mindazon lépéseket, melyeket követni fognak és egy egész hadi tervet előterjesztene, megpillant egy bizonyos egyént, ki sietve végig halad az utcán és „Hah! . . . ez Spanga! . . . utcu neki utána. Két rendőr látja ezt a hajszát, megtudja később, hogy mily nagy műben jár el H., őket is üldözöbe veszik a mit sem sejtő egyéniséget s nagy léptekkel végre Hermandadunk elérvén Spangát, egy hangos: „Megállj gonosztévő! gyilkos! rabló! — Az illető ezen megdöbbentő szavak hallatára visszafordulván, kérdi a rendőröket s időközben oda érkezett H. . . . től is, vajjon kit értettek a fenti magasztalásokkal? „Jer velünk tömlőbe, békóba, halálba, te a Spangák legonosabb Spangája! — Erre a letartóztatott egyéniség egész nyugodtan azt felelte: „De már kérem, hát nem ösmernek rám, hisz én a főispán urnak szolgálója vagyok! — Tableaux! Megemlítendő még, hogy a hajszá kezdetével P. ur H. . . ot figyelmeztette, hogy Spanga bal arcán hosszú sebhely van, mire H. egész méltósággal azt felelte, hogy Spanga ezen sebhelyet szakállával együtt leborotváltat! Így hát H. épen úgy járt, mint Kisfaludynak pártitói! Külömben H. még az utolsó országgy. képviselő választás alkalmával is már halhatatlanná tette magát, midőn képviselőjelöltnek fellépett — de jelöltsége akkoron addig tartott, mint a pünkösdi királyság. Most pedig új darabbal gazdagította babérokörűjét!

A „Zastava“ 44 ik számában nagyon megilletődve nyilatkozik azon hírrel szemben, hogy Parosetich ő méltósága, kedvelt főispánunk, ki lett volna szemelve kormánybiztosnak a karlócai szerb congressusra nézve.

„Hát nem lehet congressusunk kormánybiztos nélkül! — Így rimánkodik Zastava. Nem bizony! Nem lehet kedves Zastava, muszáj kegyelmeket egy kissé ellenőrizni! Ugye bár félnek kegyelmeket már előre az ily erélyes és tapintatos biztostól?

Az ujvidéki nagy. kir. állami polgári leányiskola tantestülete f. hó 1-én növendékeivel hangversenyt rendezett, mely a zsufozásig látogatott volt. — Az anyagi siker megnyugtató volt. A műsorozat egyes pontjai derekasan adtak elő, különösen kiemelendők a kardalok, Ofner Felice II. oszt. növendék zongorajátéka, és a „Sorsjegy“ című jelenet. A szellemi siker oroszlanrészen nt. Kirschbaum Lajos helyi káplán urat, mint az intézet énektanítóját illeti, miután a szabatsóság, melylyel az egyes kardalok előadtak, bámulatos és minden tekintetben kitünő volt. Eljen az ily derék, lelkiismeretes tanár!

Az ujoncozás helyben f. hó 6., 7., és 9. napjain fog megtartatni.

Bruck Ferenc urat, k. főgymnasiumunk egyik legderékabb tanárját, súlyos csapás érte, amennyiben egy hét alatt két gyermekét eltemette. Igaz részvétünk enyhitse fájdalmát!

Bogyó Alajos színtársulata tegnap ide érkezett. F. hó 5-én kezdik az előadásokat. Most már rajtuk a sor őket támogatni, mutassuk ne csak szóval, hanem tettel is, hogy magyarok vagyunk!

Az ujvidéki dalárda fog a szerb dalárdával egyetemben legközelebb hangversenyt rendezni, melynek műsorozatát jövőben közölni fogom.

Bezdan, 1883. ápril hó.

A közönség már sokszor vett értesülést a bezdáni műkedvelő ifjúságnak évek hosszú során át gyakorolt dicseretes törekvéséről, midőn a nyugtósodó provinciális élet lidérenyomása iránt antipathiával bíró fiatal-ság néha-néha önmagát szórakoztató, Thália szolgálatába főlcsapott s a társadalmi téren felmerült idősebb célok segítségére, ha tán anyagilag szegényesen is, de erkölcsi eredményében mindenkor a nyugodt, kielégítő elismerés sikerében lettek fáradozásaik megjutalmazva.

A siker ezen mértékét alkalmazhatjuk m. hó 26. és 31-én megtartott műkedvelői előadásra is, mely alkalommal „A szökött katona“ adatván elő, a résztvett közönség újból meggyőződött, hogy az a fiatal-ság, ki munkaszünetét az annyira megkívántató testi nyugalom helyett szellemi képzésre szánta s önmaga erejéből oly sikeres kivitelű előadást tartott — valóban méltó a közmegebecsülésre.

Nem céloz az előadott színmű kivitelében részletezéssel élni, bizonyára megelégszenek a szereplők ismert igényei az előadás alatt tapasztalt elismerés sokszoros nyilatkozatával s ama körülménnyel, hogy köz-kívánatra kétszer is szivesen hallgattuk őket; — sőt e jogos elismeréssel sem lépünk a nyilvánosság elé, ha „az alakulandó kisedővodánk“ és „a hazatelepülő csángó testvéreink“ javára tartott kétrétdeli előadás iránt közönségünk részéről tapasztalt bizalmat nem készítené rosszalólag felszólalni, — eltekintve a szereplők-től, el — a színmű kivitele iránt táplált kétségtől: a

semmiféleképp sem indokolható indolentiától, — de tisztán a fenti célok áldozatot követelő érdemében, tudván, hogy a cél szentesíti az eszközöket.

Vannak körülmények, mik iránt a társadalomnak nem szabad az érdektelenségnek még csak látszatát sem mutatnia, hol a különvált érdekeknek tömörülni, a nemes célok támogatásában versenyezni, azok iránt a köznépet lelkesíteni emberi kötelesség.

Az a mindennapi egyhangúság, a szobába zárkózottság, az az egyedüli „magának“ élés öldöklő közönség, mely a legnemesebb célokban halva született terem.

Miért maradtak el jómódu pénzeink? — Miért láthatunk csak itt-ott néhány iparost? — Honnét az az apathia első sorban közös érdekünk, másodsorban hazánk minden zugában megindult nemzeti törekvés humanus támogatásában?

A felelettel adósak maradunk, a következtetéseket egyéni ítéletre bizzuk; annyi azonban bizonyos, hogy a szegény bukovinaiak részére begyűlt adomány nem felel meg nagy közönségünkötől várt segély minimumának sem, pedig műkedvelőink a pártfogolt ügy bizalmában hittek az irás eme ígéréteinek: „Kiáltás hozzám a te szükségemben s megszabadítlak, te pedig dicőíteni fogsz engem.“

Bezdan mv. magyar érzelmű polgárai:ól más alakban vártuk a felszínre került segélyezés ügyének felkarolását; — hittük, hogy a multban tapasztalt rokon-szenvezés a nemzeties eszelekményben összesíti az akaratot; hittük, hogy közönségünkben oly égetően szükséges óvoda eszméjének legelső alapjához más tettben fog nyilvánulni a mutatkozó közönség, s hogy az eredmény nem lesz keserű csalódás, oly fölötte silány köznyörület.

E sorok írója korántsem kívánja azt, hogy mindenki a lépten-nyomon előálló köznyörület igényeit tán áldozatképessége ellenére is gyakorolja, ámbrá szép az a buzgalom, mely inkább áldozatkészég mint kétségéről tesz bizonyosságot, de közönségünk tehetőséjét mindig szeretnők látni a közügyek támogatásában, kiket ezuttal oly kevés számban láthatunk.

Ne legyünk urak közönyösök az áldozatot kívánó dologban, adakozzunk jobban filléreinkből, mert biz Istent közügyeink csigamódra fejlesztése s eredményében Horác pórijai sorsára jutunk, kik száraz lábbal óhajtván átkelni a folyam tulsó partjára, leültek s vár-ták, hogy előbb a víz magától lefolyjon.

Nulla

Petrovosszellő, ápril 7-én.

A „Bácska“ 12. számú lap hasábjain egy Moholyról kelt „Levelező“ aláírással ellátott s a Petrovosszellőn felállítandó gyógytár ügyében jajdul fel, s többi közt azt hozza fel, hogy a moholyi gyógytár felállítatásakor a legnagyobb nehézségekkal küzdött s élete nem valami brillians volt; azt kérdem t. Levelező urtól, hogy mely állalat nem küzd nehézségekkel, s bizonyára az, ki ezen gyógytár felállítását kezdte, meg volt a tőle győződve, hogy sok fáradsággal kell küzdenie, annál is inkább, mert az oda alig néhány kilométernyire levő Ada, Moholyinak nagyobb hátrányára szolgál, mint Petrovosszellőnek Moholy vagy Becse. De tekintsük tovább mit ajánl a t. Levelező ur? azt, hogy filialéja legyen a moholyinak; már ha gyógytár felállításáról van szó, ugy én sokkal előnyösebbnek tartok egy anya gyógytárt, mint a filialét, mert a fiók gyógytár, ha rendezettségűvel fel a kellően kezeltek, ugy az illető gyógyszerésznek a felállítás épen annyiba jön, mint az önálló gyógytár, sőt még többbe, mert tartozik egy okleveles gondnokot tartani, mi havi 50 — 60 forintba jön s még akkor kérdés, vajjon azon gondnok szíven hordja-e a gyógytár ügyét, mert ellenkező esetben sem a község, sem pedig a gyógytár tulajdonosnak előnyére nem válik, továbbá azt mondja, hogy a moholyi gyógytár fenállása veszélyeztetve lenne, én ebben is nagyon kételkedem s pedig azért, mert ha Petrovosszellőn valaki orvossal gyógykezelte magát, ugy a gyógyszereket sem a moholyi sem pedig a becei gyógytárból nem szerzi be, ellátja őt a községi orvos saját kézi gyógytárból — a mi ugy fel van szerelve mint egy patika — a mi pedig a kézi eladást illeti, ugy t. Levelező ur állítása szerint inkább az egész becei, mint a három fertályos moholyi patikába megy, mint ezt a moholyi közönség Adára nézve teszi, s annál is inkább mert Becsen neki több dolga illetve alkalmá van; hogy pedig mind ez ne történjék, azon esetben ha Petrovosszellőn gyógytár felállítatnék, ugy ez jó részben az illető gyógyszerész-től függne.

Mindezeknél fogva én (és ugy hiszem többen is) azon nézetben vagyok, hogy egy Petrovosszellőn felállítandó gyógytár a moholyira nézve semmiféle hátránytalán nincs s továbbá, hogy a fiók gyógytár sem nem célszerű, sem nem alkalmas, de egyáltalában mai napság a filiale gyógytáraknak nincs is értelmük, mert sok esetben az csak névleg az, mig tényleg ép oly önálló mint sok más, s ezt bebizonyíthatom ha t. Levelező ur óhajta, már pedig ha így van, akkor nem tudom miért óhajtanók mi a filialét az önálló gyógytár helyett. Ennyit óhajtottam megismertetni t. Levelező urral; s végre legyen szabad felhoznom, hogy egy gyógytár felállításában fáradozó község vagy gyógyszerész bizonyára méltóságán alólinak fogja tartani a közegészségi viszonyból üzérkedést csinálni, mint azt végsoraiban megjegyezni méltóztatott.

Ezeknél fogva én is bátor vagyok a tek. törvényhatóság figyelmét felhívni, arra nézve, hogy egy oly virágzó község mint Petrovosszellő, a mely napról napra előre halad, a gyógytár fenntartását bizonyára képes lesz, ha nem is brillians élet mellett, de annyira, hogy belőle megélhet, biztosítani.

B

N.-Palánka, 1883. ápril hó 4.

Tekintetes szerkesztő ur!

Tudják bizonyára a zomboriak, hogy Sággy és Dobó színtársulata jelenleg Palánkán működik. Engedje meg tehát tekintetesség, hogy színészeinkről tudósítsam, azt híven, hogy a művészet iránt alig van

ember, ki ne érdeklődne, mert amit tapasztaltunk, tényleg névészet vala.

Az eddigi előadások — mondhatjuk — mind sikerültek, úgy a „Tót leány“ is sak bizony tejszik nekik. Aranyossyné Gizella tetszést arat mindegyik felvételnél, valamint Sáhgy és Kiss is.

Tegnap a miskolci állandó színház első drámai szende színésznőjének Könczöl Luiza urhölgynek első fellépte volt Vilbrandnak „A 30 éves fegyenc“ e Stern Agatha szerepében. Istenem, minő élvezetet nyújtott nekünk e bájos nő természetű előadásával! Kritikáról megfellekedünk, elragadtott művészeté olyannyira, hogy a közönség körében nem egy nő szemében könyvek csillogtak. Valóban iteletről itt szó sem lehet, ez előadást nem hallgattuk — bámultuk azt, mert amit Könczöl Luiza nyújtott, azt leírni gyenge tollammal képes nem vagyok. Varázsszavai oly hatással voltak, hogy az egész estét gyönyörű álommá alkották.

De valljuk meg az igazat: ily művésznő művészeté Palánkán olyan, mint a szent írás szerint: rossz helyre dobott gyöngyök! Mert közönségünk vagy nem képes, vagy nem akarja a színészeket anyagilag úgy támogatni, hogy nekik is meglegyen a megkívánható „eredmény“. Alig van este, mikor a székek megtelnek, hogy mi az oka ennek? — azt kisíteni vajmi nehéz; de valamiképp tán még is tudok. Fővárosunkban mikor nincs megöszült ember a színházban? — Soha azok nem hiányoznak. De Palánkán azt mondják az „öregek“, hogy nekik bizon 9 órákor le kell feküdniök, nem mehetnek hát a színházba, — igen ezt mondogatják ők; azonban nekünk lehet ám azt másra is magyarázni, — mert hát a mi anyagi helyzetünket illeti, — — ej hagyjuk ezt! Aztán „ma az izéknél leszünk vacsorára, holnap meg eljön a sógorom“ s efélekkel mentegeti magát nem egy. Pedig nem könnyezne gyomra egyiknek sem, ha otthon enné estebédét, aztán a sógor-nak sem árthatna a színház meglátogatása, avagy „mert tegnap is volt“ — ma is eljöhét. — De még valami. Az itteni zsidóság is, — mint mindenhol, — azt szereti állítani, hogy ő a művészetet és a jótékony célt mindig előmozdítani, támogatni iparkodik. Hazugság! Nézzük meg a színház termében a vendégeket, alig, de alig — hogy az ő szavaival éljek — 10% képviseli a keveset mondva negyven jómódu és gazdag zsidót. No de reméljük, hogy őket is majd ott találjuk, a hová a kötelesség szólítja.

Látogassuk meg a színházat, mely a művészetet magasabb polcra emeli, s vele a művelődést tényleg eszközöli, a magyar eszme meghonosítója és a magyar nyelv terjesztője!

Ha tekintetbe vesszük, hogy városkánk szellemi élete olyan, mint az ázsiai homok sivatag, — a színészet pedig azon csepp víz, mely kiszáradt nedv után sóvárgó nyelvünkre cseppenve új élet ad, mely ékes magyar nyelven mutatja be nekünk az erényt és a bűnt, a népszokásokat és érzelmeket, szóval: az élet tükrebe enged pillantanunk, akkor be kell látnunk azt is, hogy a színészek — mind mondá valaki — nem elég a taps, kell annak vacsora is!

Törekedjünk tehát, őket minél tovább köztünk maradásra bírni, és nekik e célból busás jövedelemre forrást nyitni, hogy — ha majd más vidékre távoznak, — elmondhassák, hogy a palánkai nem farkas, és megérti a muzsák hangját, de tudja is mi a kötelessége a művészek irányában!

Felhőszágló.

A csángók megyénkben.

A csángókat megyénkhozatala legtöbb hajóállomásnál szíves vendégszeretettel fogadták. Levelezőink a részletekről így értesítenek:

Ó-Kanizsa, 1883. ápril 7-én.

Egy rég érzett öröm barsonja tölti be e vérral szerzett hazát a Kárpátoktól Adriáig, egy régi óhaj-tás megy teljesülése: visszatérhetnek véreink, kik közel két századdal ezelőtt idegen földre nyomasztó viszonyok közé kényszerítettek menni. Mindenütt, a merre a visszatérőket utjok vezet, szívélyesbűnél szívélyesebb fogadtatásban részesítik, községek, városok vetekednek egymást fölülmulni: mindenütt öröm és lelkesedés, csak Ó-Kanizsa hideg söt közönyös.

E város vagy nem érzi át nagy fontosságát a visszatérítésnek, vagy nem örül és nem érez együtt a valódi honfiakkal és az újlag hazát nyert honfialakkal, kik darócok alatt két századon át a legnyomasztóbb viszonyok közt is fentartani szent közelességüknek ismerték nemzeti nyelvünk és szokásainkat egész szűzességében megőrizni.

Nincs tán a 13 ezer lelket meghaladó tehető, söt jómódu városban egy igaz magyar, kinek nemzete iránt táplált szeretete fölbreszténé a haldoklani készülő nemzeti érületet? Vannak, de azok az ezredéves átkos pártviszály nyomasztó terhe alatt nyögnek, azok részéről, kik ezt szitogatni legfőbb örömiüknek tartják. Szomszédaink Szege, Zenta, Ada stbiek keblükre szoriták a visszatérteket, még Török-Kanizsa is kitett magáért: rázendítetté a Rákócyt, ha nem részesülhetett a többi városok szerencsésében. Csak mi voltunk közönyöse, egyedül mi nem akartunk a nemzeti nagy örömnépben résztvevők lenni. Pedig volt idő, midőn e (még akkor kis) város fölühaladni igyekezett a nála nagyobbat a hazaszeretben s manap! jól mondja Lukács*) evangélista (6. 44) „Minden fa az ő gyümölcséről ismertetik meg.“

Községünk tanítói testülete ritka szerencsében részesült e hó 4-én Megyénk kir. tanfelügyelője Czirfusz Ferenc kir. tanácsos ur öngnagsága városunknak a három felekezeti iskoláit és két óvodáját meglátogatván, az iskola felszerelésénél tapasztalt hiányok mielőbbi helyreállítását város bíránk szívére kötö, egy szerszind kinyilvánítá, miszerint a jövő tanévben új osztályok felállítására elodázhatlan, a tantermeknek túl tömörsége következében. E szerencsének amennyire örülhetett a tanítói kar, ép oly viszásnak tűnt föl, hogy öngnagságát látogatása alkalmával csak egy szál iskolaszéki tag kísérte.

Ugy halljuk, hogy a tanítói testületet jóakaratulag figyelmeztette azon surlódásoknak mielőbbi megszün-

*) Föl se vegye, Lukács bácsi!

tesésére, mely hidraként újjólag fölütötte fejét a testület kebelében. Bizony elkelve tanítóinknál az egyetértés; vagy nem veszik észre, hogy az egyenletlenség mely őket egymástól eltávolítja, a tanítás eredményének rovására történik? Óhajtanó, hogy a rom. kath. fötanhatóság szigorú vizsgálata által oda hatna, hogy az, ki az egyenletlenség előidézője, komolyan megfellekedtetnék.

Curiosumképen megemlítjük, miszerint városunk képviselőtestülete e hó 7-én tartott gyűlésében belső óvodánk helyiségét a nagyvendéglő dísztermében elhelyezendőnek „mondotta ki. El nem tudjuk gondolni, mely okok vezérelték a város atyáit ily határozat hozatalra: hisz jól tudják, miszerint korcsma és óvoda egymástól annyira különböző valami, hogy e kettőnek nemhogy egymásban elhelyezése, de egymás melletti megemlítése is ellenkezik a helyes és józan gondolkodás elveivel. Azt pedig nem akarjuk a képv. testületről föltételezni, hogy városunk leendő polgárait és anyáit már zsenge korukban akarná a korcsma erkölcsnevelő eseményeivel megbarátkoztatni.

Bár az elhelyezés ideiglenes, csak néhány hónapra terjed is ki; a gyermeki nevelésnek jól felfogott érdeke azt követeli, hogy a helyiség, hol a legmagasabb eszmék csepegtetnek a leendő ember szívébe, minden tekintetben megfeleljen a célnak.

Tapasztalat bizonyítja, ha valaminél, úgy a tanítás és nevelésnél tanusított szűkmaradtság helyre hozhatlan mulasztásokat vont és von maga után. A szülők tehetnének e tekintetben sokat, ha gyermekeiket valóban szeretik.

E dolgról jövőre bővebben szólunk. Városunkban állomásozó huszár századokat is e hó 4-én látogatta meg gr. Paar altábornagy ur, az ezredes kíséretében. A tisztikarnak legnagyobb elismerését f-jezte ki a legénység alapos kiképzése felől, a legénységet pedig megdicsérte jóakarátú szorgalma és iparkodásáért.

Más viseltes dolgaink, mint halpiacunk, bizonyos lének kifolyása az utcákra, a régi megszokott stadionban vannak.

r. l.

Ó-Becse, 1883. április 3.

Szép Magyarország lelkes, magyar lakói sorában hogy városunk népe is méltó helyet foglal el, ennek szép bizonyítéka a csángó testvéreink mai napon nálunk történt fogadtatása.

Órákkal a hajó megérkezése előtt óriási néptömeg gyűlt össze a gőzhajó állomás vidékén, a mikor este a mozsarak dörgése jelezte azt, hogy rövid percek múlva idegen országból jött testvéreket, magyarokat fogunk üdvözölni.

A messze, idegen országból új hazájukba érkezett testvérek és vezetőiket a minden ily alkalomnál a fogadó szerepét szíves készséggel elvállalni szokott prépost-plébános urunk, Szulik József öngnagsága üdvözölte. Vendégeink meghatott, könnyes szemekkel nézték a fogadók őszinte öröm, v-ndégszeretettől sugárzó arcait. A küldöttség vezetője szép, ékes szavakkal mondott köszönetet a szíves fogadtatásért, megjegyezvén, hogy a megállapított terv szerint itt csak rövid állomásozás lesz, de éjjelezé nem. Azt azonban a fogadók semmi áron el nem fogadván, megengedte, hogy a hajó kedves terhével éjjelen át itt maradjon. Ezen nyilatkozat után volt azután a határtalan öröm — nyilvánulása. A gondolat, hogy magyarok kevesen vagyunk, az érkezettek tehát e kevés számot ha nem is óriási mérvben, de mégis csak szaporítják; — hogy nekünk ezen távol volt testvéreinken kívül még csak az ott maradtak a hazánkon kívül lakó rokonaink; — hogy a most érkezettek és az ott maradtak már két századon keresztül várják a megszabadítás pillanatát; — hogy ők éppen azt a nyelvet beszélnek, a melyet mi beszélünk, — különösen pedig azon tapasztalat, hogy ők bár elnyomva, nyomoruságosan tengették életüket, szellemi képességeik mégis állásukhoz képest oly kedvező színben tüntek fel: mindezen körülmény méltán az örömkönyűit csalta ki a fogadók szemeiből, de meg jól esett az a meggyőződés is, hogy a jó Isten a magyar embert okosnak teremtette, s ezt a magas adományt bármily elnyomtatás dacára, bármily nyomorult helyzetben is megőrizni tudja.

Mint mi örültünk és könnyeztünk, ép úgy örültek és könnyeztek vendég-testvéreink is, mert hisz ők is, előttek új országban, új hazájukban édes magyar nyelvüket beszélő magyarokat találtak, s végre a rég sóvárgott ábrándot: „a kedves haza földjét, kedves testvéreiket megpillanthatni“ — valahára valósuln látták.

A fogadtatás szertartása után kijöttek ők majdnem mindannyian. A megindultágtól remegő hangon kívántak minden találkozóznak édes nyelvünkön „jó estét“ és kezőket nyújtották. Azután apróbb csoportokba oszolva, városunk polgárai által ki ide, ki oda, — a vezető küldöttség pedig szeretett prépost-plébánosunk vendégszerető lakába — vezettettek. Utóbbiak innen a színházba, a színházból pedig rögtönzött banquette-re gyűltek össze, városunk színe-java és egy pár csángó testvérrel együtt. Felesleges mondanom, hogy a banquette, mint ily alkalommal mindig, — habár jelen alkalommal rögtönözve volt is — kedélyesen folyt le. Volt jó kedv, felköszöntő, egyéb kívánni valónk nincs, mint hogy a jó Isten a sok jó kívánatot teljesítésbe menni engedje.

Mig ezek a városban végbementek, azalatt a gőzhajó állomásnál két óriási bográcsban jőféle paprikás hús fött és osztott ki az ott maradt vendégek számára. Jóságos polgártársaink ezenkívül összehordtak kenyeret, szalonát a felnőttek, — meleg tejet a gyermekek számára. Nehogy pedig kedves testvéreink a „chinin“ keserűségére szorulni kénytelenitessenek, néhány akó bor is kikerült szegénységünkől, úgy hogy kedves vendégeink azt hiszem egészen jól érezhették magukat. A sok érleli cikk oly hirtelen lett előteremtve, oly rövid idő alatt, hogy az önzetlen, szíves vendéglátást ennél jobban mi sem jellemezhetne volna.

Másnap reggel tova mentek, állandó, új hazájukba kedves vendégeink. Vezérelje őket a magyarok Istene, és magas kegyével őket elárasztva adja, hogy boldog, jó magyarok maradjanak!

Alt. Dörög

Nem mulaszthatom itt el, habár az illető urak szerénységét sértetem is, felemlíteni dr. Milkó Ignác járási orvos, Dörner Márton, k. postamester és Károlyi Kálmán gyógyszerész urakat, kik a fogadtatás alkalmából csángó testvéreinket maguk irányában a lehető legnagyobb mértékben lekötözték. A szép rend fenntartása tekintetéből pedig rendőrbiztosunk Gáál Rezső ur fejtett ki nagy buzgóságot, úgy hogy rendészeti ügyeinkben még mindig tapasztalható némely hiányokért részben bocsánatot is nyer közönségünkől, annyival is inkább, mert tudomásunkra jött, hogy a kofa, baromfi, szarvasmarha és sertés-piac más alkalmasabb helyekre voluának elhelyezendők s a ház-tulajdonosok megparancsolva volna, hogy házaik előtti járdákat hébe-korban letisztíttassák.

Az ez intézkedést a biztos urnak tulajdoníthatjuk, ha pedig nem ő neki, akkor csakis csángó testvéreink fogadtatása alkalmából kifejtett buzgóságáért — fogadják köszönetünket.

Folyó hó 9-re várjuk a csángók második szállítmányát. Ezek fogadtatása céljából a helybeli „polgári népkör“ helyiségeiben előtervezet tartatván, határozatba ment, hogy a fogadás szint oly szívélyes legyen; banquette tartassék, érleli szerek gyűjtessenek. A legnevezetesebb pedig, a mi nem pillanatnyi, hanem hosszabb időre kiható segélyezésére lesz testvéreinknek, azon határozat volt, hogy egyes polgárok házról-házra, szállásról-szállásra járjanak, eltartható érleli szerek, u. m.: bab, krumpli, liszt, szalonna stb. — gyűjtése céljából, mely tárgyak azután új testvéreinknek fognak elküldetni; mert igen helyesen lön megjegyezve, hogy most, míg utaznak bőven el vannak látva ugyan, de mig ők új hazájukban munkájuk gyümölcsét élvezhetendik, addig igen igen nagy mennyiségű érlelem lesz szükségük, és így inkább a fogadtatás legyen némileg csekélyebb kiadásokkal egybekötve, a felesleg pedig további életszükségeik fedezésére fordíttassék. Hiába! jó az, ha bármely érkezőnek jó szívű, de praktikus gondolkodó tagjai is vannak, mert ez utóbbi tulaj onság igazolja a közmondás valóságát: „több nap mint kolbász.“

A csángó testvérek megérkezése alkalmával egy 12 és egy 11 éves kis leány a szülők távollétét felhasználva, ruhájokat, pénzt és kenyeret magukkal vevé, eltávoztak és azóta még nem jelentkeztek, semmi nyomuk. Szomorú jelenség!

r. l.

Isten velünk!

Titel, 1883. ápril 6.

Ápril 4-ére, szerdán reggel 8 órára volt jelezve bukovinai magyar testvéreink megérkezése Titelre. — Gyönyörű tavaszi napunk volt. Az óreg nap szép lasscskán haladt a tiszta égen és nem sajnálta melegítő sugarait reánk bocsátani. Várva vártuk ez örömteljes napot, hogy kebleinkre üelhessük az ezelőtt egy századdal a haza szívetől elszakadt magyar testvéreinket: Rákócy leghívebb hőseinek unokáit! Végre eljött a nap, el az óra. Már kora reggel felállítottak a Tisza partján a bömbölő mozsarak és annak sima tükrében oly némes büszkeséggel szemlélték visszaadott képeiket, mint még soha!

Ugy van, soha sem látták még magukat oly büszkének, mint e napon, mert tán még sohasem dörögtek oly magasatos ünnepen, mint a mely e napon volt. Miskor tompa morajuk elveszett a légben, most éles „Isten hozott!“ repültek kedves testvéreink elé, mintegy jelezvén, hogy itt forrón szerető magyar szívekre találnak.

Bömböltek szívvel lélekkel 7 órától 12-ig, — mert kedves testvéreink a szíves fogadtatások miatt, nem érkezhettek meg a kitűzött időre. Ez alatt tömredék kíváncsi nézőt gyűjtöttek a „Tiszaparti“ sétányokra — még a szomszédos falvakból is.

Kevéssel 12 óra előtt a „vén Ausztria“ (értem a hajót, mely őket hozta) egyszerre kidugta füstölő fejét — mintegy vízi szörnyeteg — a titeli kanyarlatból, és sebesvágatva hozta szeretett testvéreinket közelünkbe.

A Tiszapart fel volt díszítve ünnepi lobogókkal; a fák örömiükben kihányták rügyeiket; a mező illatos virágainak szelíd kelyheit lanya szellők meleg csókjaikkal ölelgették; a zöld fü susogva emelte égneik bárony fejcskáját és magasztalta ez örömnep megalakotóját: a természet urat! Mi pedig az öröm és érzékenységtől elfojtott kebleinkből háromszoros „éljen!“ és „Isten hozott!“ röpitettünk kedves testvéreinkhez, mit ők harsán hangon égneik emelt fövegeikkel viszonoztak, a „barna legények“ pedig oly szívesen és oly érzéssel huzzák a „Rákócyt“ — hogy a „vén Ausztria“ is kedve kerekedett a magaverte hullámok fölött nehéz talpait emelgetni! Végre a hajó kikötött. — Az érkező testvéreket, — kiket Nagy György kormánybiztos ur vezetett, — Szabó Mihály titeli jbiró ur fogadta lélekemelő, magvas beszéddel, mely így hangzott:

Szeretett testvéreink!

Titel község és a közeli környék honfittársainak nevében nekem jutott a szerencse, titeket hazatérő testvéreket akkor, midőn ezen község partját érintitek, testvéri szeretettel fogadni és nektek szívélyes „Isten hozott!“ mondani.

Azon általános lelkesedés, a mely szép hazánkat egyik szélétől a másikig áthatja, söt mondhatnám igaztottságban tartja azóta, a mióta immár teljesebbé kezd menni azon kölcsönöségi óhajtanunk, hogy titeket kedves testvéreink itt e Haza földjén keblükre zárhassunk, — mondom ezen lelkesedés hozzánk is eljutott.

Söt a mi örömiük kell, hogy még nagyobb legyen; mert először bennetek jó szomszédokat fogunk kapni, másodsor pedig és főképen azért, mert hiszen ezen vidék lakossága is még alig egy pár év előtt, t. i. a magyar határvidéknek az anyaországához lett csatolása előtt, csaknem olyan bujdosó hontalan volt saját hazájában, mint a milyenek ti, édes testvéreink, túl a haza határain.

Ezért vagyunk mi talán fogékonyabbak arra, hogy együtt örüljünk veletek, a midőn haza tértek, és ezért jöttünk össze fáj és valláskülönbség nélkül, csakis hazafias érzelmeink által vezéreltetve, hogy titeket hazatérő testvéreinket, de most már honfittársainkat is, szeretetteljesen üdvözöljünk és szívünkkel kiáltunk: Isten hozott haza!

Legyetek boldogok, de hogy ilyenek lehessetek, fogadjatok el tőlem jó tanácsot, és pedig: hogy szorgalmasak, takarékosak, erényesek legyetek, szeresetek tanulni és előrehaladni. Ha aztán ezeket megtartjátok, a megelégedést is el fogjátok érni; mert mi ősi jussunkat az imádott Haza iránti tántoríthatatlan szeretetet, összes jogai és kötelességeivel együtt, szívesen és igazságosan meg akarjuk veletek osztani!

Még egyszer Isten hozott, legyetek boldogok és fogadjatok szívesen azon csekély megvendéglést, a melyet részetekre rögtönözünk.

A beszédre Nagy György kormány-biztos ur válaszolt igen gyönyörűen, — megköszönvén e nemeskeblű város hazafiságát és szíves készségét, testvéreink fogadtatása alkalmából.

Magasztos és ünnepi volt e két szép beszédet végig hallgatni; mindannyiunkat elfogott az elérzékenyülés, és a visztlátás véghetetlen örömei könnyeket csaltak ki szemünkéből!

A kölcsönös fogadtatás után következett szeretett testvéreink megvendéglése. — Kaptak: kenyeret, bort, szalonát és szivart bőven; a kis gyermekek számára pedig 100 itce meleg tej tartatott készen, a mely valódi balzsamként hatott a nagy ut viszontagságai által megtörtve hozzánk érkezett kicsinyekre.

Mialatt mindez történt, a kíváncsi közönség be ment a hajóba, és a mennyire a körülmények engedték, csevegett, enyelgett velük és ők nyíltan és határozottan feleltek kérdéseikre tiszta magyarsággal. — Érdekes és mégis oly megható volt a hajóban e tarka képeket szemlélni, hogy toll azt le nem írhatja.

Nem egynek a szemeiben láttunk csillogó könnyeket, melyeket az egy rakásra tömött 750 lélek, — kiknek nagy részét csecsemő és neveletlen gyermekek képezték — szomorú és kétségbeesett arcvonásai idéztek elő. — Szánandó volt szegény testvéreinket ily helyzetben látni, de az vigasztalt bennünket, hogy már tőlünk csak pár órányira van ama hely, mely nekik új és állandó tanyát ad, hol kényelmesen kipihenhetik szenvedett fájdalmaikat és teljes erővel láthatnak a régi bár, de most új haza és saját jólétük előmozdításához!

Az egész idő alatt, míg a hajó kikötve volt, — „Fáraó fiai“ szakadatlanul játszottak, és a midőn csángó testvéreink füleit megütötték a „száraz fának“, „csárdás“ hangjai, — nem állhatták meg, hogy igazi magyar érzelmeiket a táncba ne öntsék és örömlükben „nemzeti“ táncukat a csárdást el ne járják.

De végre is intett az óra az indulóra, ekkor csángó testvéreink közül egy „Chobott Antal“ nevezetű talpra állott és röviden ugyan, de nem várt szépséggel és tiszta magyarsággal köszönte meg e nemes város testvér polgárainak szíveségét, — körülbelül ilyen formán: Mélyen tisztelt honpolgárok!

Bocsássanak meg, hogy vagyok bátor az én csángó testvéreim nevében megköszönni nemes Tittel városára és környéke lakóinak szíveségét. — Adja az Isten, hogy az én tisztelt csángó testvéreim is jó honpolgárai és rendületlen hívei legyenek e hazának! Még egyszer szépen megköszönöm szíveségüket; az Isten éltesse!

E beszéd után levett füveggel és átszellemülve hallgattuk végig a „Szózatot“, — mely után „Austriának“ sipító hangja tudatta velünk, hogy elérkezett az elvállás perce. — A kormány fordult, a hajó indult, és mi: „Éljen“ és „Isten veletek“ közt vetettük néma tekintetünket a zavaros Tisza „sárga“ hullámaiba, melyeknek felborzított habjai „irigy“ nyelvükkel nyaldosták a „vén Austria“ szurkos oldalait, mert oly hamar elvitte körünkből kedves testvéreinket, — de maradásra nem bírhatták.

A hajó lassanként eltűnt a láthatárról, és bennünket némaságunkból „Rákócy“ lelkesítő hangjai vertek fel, a midőn is tiszta önrizzel, — mert megtettük kötelességünket úgy, mint magyarokhoz illik, — tértünk haza szerény lakainkba, bucsut vévén Rákócy Ferenc leghívebb hőseinek unokáitól: csángó testvéreinktől!

Nem mulaszthatjuk el ez alkalommal a község érdemes birájának és derék jegyzőjének elismerésre méltó fáradozásait fölemlíteni. — Különösen Miklusevics jegyző ur oly kitartó szorgalommal buzgózkodott hivatása körül, mely méltán megérdemli a dicséretet.

Igen nagy köszönettel tartozunk Molnár Gyula urnak is, ki valamint mindig, úgy most is serényen és hazafias önfeláldozással fáradozott. — Ő gyűjtötte a fent jelzett tejmennyiséget, mely — mint a meleg eső a növényekre — oly jó és üdítő hatással volt a megromcsolt kicsinyekre. — Ugyanitt fogadják Tittel nemeskeblű hölgyei is, — kikről a költővel elmondhatjuk, hogy: „Minden falu édes hazám, minden asszony édes anyám“, — mindannyiunk nagyrabecsülését, azon szíves közreműködésükért, mellyel a multban úgy mint a jelen és jövőben bennünket támogatni meg nem szűnnek. — Végre az eli-mérésből az oroszlanrészt a „végrehajtó bizottságot“ illeti, mely lelkes elnökeinek vezetése mellett nem ismert fáradozást a szép, a jó és nemes cél elérése szempontjából; fogadják a magyar testvérek felejthetetlen hálóját, nemes fáradozásaiért! Ad multos annos!

Méhészeknek.

Írta: Zsulyevits Lajos.
(Vége.)

IV. A méhek ellenségei. — Rabló méhek.

A méheknek szintúgy mint a többi állatoknak meg vannak a maga ellenségeik.

Legveszedelmesebb pedig ezek között az úgynevezett viaszoly. Színe nézve e kis lepke szürkés fehér, s különösen szép csendes nyári estéken néha seregestül rontanak az egyes kaptárokra, s ha sikerül nekik bejutni, petéiket mindjárt lerakják vagy a kaptár oldalán levő hasadékokba, vagy pedig, ami sokkal veszedelmesebb, magukba a sejtékbe és ezekből fejlődnek azután az oly annyira veszélyes álcák. Ezek azután nemcsak a sejték válaszfalát szurkálják át, hanem az egész lépet mintegy hálóval átszövén, maguknak fészket készítenek s a fejlődő ivadékot annyira körülfonták szövődékükkel, hogy azok még átalakulásuk után sem

képesek elhagyni bűösőjüket (sejtjüket); s ha valahogy mégis kiszabadulhatnának, annyira meglesznek bénítva, hogy egészen rüpképtelenné s így hasznavehetetlenné lesznek. Ha tehát észrevennők, hogy e kellemtelen vendég meglátogatta kaptáraink valamelyikét, első gondunk legyen méhcsaládunkat tőle megszabadítani, mert ha idejében a kellő intézkedést meg nem tesszük, később annyira el fog hatalmasodni, hogy utóljára maguk a méhek lesznek kénytelenek odahagyni lakukat, csakhogy ezen általuk annyira gyűlöletes vendégtől megszabaduljanak.

Erős, népes kaptárakba e lepkék be nem juthatnak, s ha véletlenül bejutnának is, csakhamar megöletnek. Első és főelvünk legyen tehát gyenge kaptárakat soha sem tölteni meg, mert mint eddig is láttuk és ezután is látni fogjuk, a legtöbb betegség, a legtöbb baj az ily méhcsaládoknál esik meg.

El ne mulasszuk ezenkívül méhcsaládainkat többször átérni és a kaptárak alját gyakran szorgalmasan megspórní.

A rovarok között ellenségei még a méheknek a szitakötő, a farkaspille, a méhfarkas, darazsak, hangyák és pókok.

A szitakötő a méhek ellenségei között a veszedelmesség tekintetében, mindjárt a második helyet foglalja el. Mint a vérsce a szelid galambok közé, úgy csap ez is az ernyedetlen szorgalommal munkálkodó állatok, a méhek közé. Ezután szákmányával a legközelebbi száraz fára, oszlopra megállva, azt egyszerre befalja, s azután újlag fölkeredik lakmározását folytatandó. Egy méhésznél épen ezek miatt volt kénytelen egyik méhészt régi állóhelyéről biztosabb helyre vitetni. Különben erről a „kedves“ állatról majd lesz még szó (talán épen legközelebb) a „Méhészeti Lapok“ban is.

A méhfarkas szintén úgy fogdossa el a méheket mint a szitakötő, de miután csak is darázs nagysága, nem okozhat annyi kárt, mint az előbbi.

A farkaspille (halálfejű pille) mintegy 2 hüvelknyi nagyságú éjjeli pille, mely az őszi hónapokban (aug. okt.) teszi portyázásait és iparkodik a mézzel telt kaptárokhba jutni. Miután azonban telt, vaskos, a kaptárakba való bejuthatást legkönyebben a röplyukak megszűkítése által akadályozhatjuk meg. Különben vannak egyéb okok is, melyek miatt kaptáraink röplyukát össze! meg kell szűkíteniük.

A darazsak szintén nagy kárt szoktak okozni mézrablásaik által, miert is azok fészkeket méhésznél közelében megtérniük nem szabad. Néha, mint mondják, a hazatérő mézzel telt méheket is elfogdossák és viszik haza fiasításuk etetésére. (Ezt azonban alig lehet elhinni; úgy hiszünk hogy itt összetévesztik a darazsát a hozzá hasonló méhfarkassal.)

A hangyák hasonlóképp többször megtámadják méhésznél mézészket. Legkönyebben szabadulhatunk meg tőlök, ha a méhésznél közelében levő hangyabogokat leforrázzuk.

A pókok hálókával fogdosnak el sok méhet. Hálóikat tehát kímélet nélkül pusztítsuk el, de magukat a pókokat is.

A madarak között szintén vannak ellenségeik. Ilyenek: a verebek, a fecskék, a cinegék és különösen a barkályok. Ezek ellen a madárjészteket használjuk.

A csúszómászó állatok közül: a kigyók, békák és gyíkok, melyek estefelé a röplyukakhoz húzódva kapkodják el egymásután a ki- és bejáró méheket. Jó tehát, ha — mint már előbb is mondtam — a méhes előtti tér legalább is 3 lépésnyi távolságban mindig tisztán tartatik, s ott semmi olyat meg nem tőrünk, ami ezen állatoknak buvóhelyül szolgálhatna. Szintén jó, sőt az előbbinél erre nézve még jobb óvintézkedés, ha a kaptárokat annyira fölemeljük, hogy azok röplyukaihoz ezen állatok hozzá ne férhessenek.

Végre az emlős állatok közül: az egér, patkány, menyét és görény azok, melyeket szintén a méhek ellenségei közé lehet számítani. Hogy tehát ezektől is megszabaduljunk, vagy fogókat állítunk föl méhésznél, vagy pedig ami még jobb, cukros tészta mártott gyufákat helyezünk szét, amittől azután rendre pusztulnak.

A rabló méhek. Midőn a rabló méheket szintén itt emlitem föl, ahol a méhek többi ellenségeiről szólok, korántsem tesszem ezt azért, mintha talán a régiek azon hibás véleményét, mely a rabló méheket a többi méhektől megkülönbözteti és azokat egész külön fajnak tartja, de ésszerűen nem is tarthatja; hanem csak is azért, mivel a méhek is, amennyiben azok rablók, szintúgy mint az embereknél, ép oly, sőt sokkal veszedelmesebb ellenségei a többi méheknek, mint akármelyik az eddig felsoroltak közül.

Nézzük mivel idéztetik elő a rablás, és mily óvintézkedéseket kell használjunk a rablás kitörése előtt, s mit azután. — A rablás okai legtöbbször maguk a méhészek. Egy-két csep méz elég, hogy a legnagyobb rablást idézze elő, egy ügyetlenül végzett etetés által egész méhésznél a rablók prédájává tehetjük. Vigyázzunk tehát a mennyire csak lehet, s miután a rablás leginkább ősszel és tavasszal szokott történni, iparkodjunk minden szükséges óvintézkedést előre megtenni, s lehetőleg kerüljük mindazt, mi arra alkalmat adhatna. A röplyukákat szűkítsük meg. Az etetést mindig este végezzük; a mézet el ne csöpögtessük, ha pedig még is megtörténnek, iparkodjunk nyomait gondosan eltávolítani. Különösen ne tőrjünk meg gyenge méhcsaládokat. Erős, népes méhcsaládok nem igen félnek sem a fentebb elősorolt betegségektől, sem pedig az itt fölhozott ellenségektől.

Mit tegyünk azonban, ha a rablás egészen kitört? Ajánlanak ugyan különféle intézkedéseket, ámde ilyenkor ezek már mind haszontalanok. Egyedüli gyógyszer ilyenkor, hogy vagy a támadó, vagy pedig a megtámadott méhcsaládot félórányi távolságra vitetjük el és néhány hétig ott hagyjuk. Ilyenkor ez az egyedüli mód a megmentésre.

NEVEM NAPJÁN.

Nem vagyok én se Luca, ki csunya szeléről egész Magyarországban rossz hírű lett, se Gergely, a ki szakállát meg-meg szokta rázni csaknem minden esztendőben, se a fagyos szentek: Szervác, Pongrác és

Bonifác nem patronusaim még bérmlásról sem, és még is van szél, hó meg fagy, pedig becsületes. Az én patronusom eddig kifogástalanul viselte magát, tudommal soha sem tett rossz fát a tűzre. A mult években e napon már a kertben babráltam, virágot vetettem, fát ültettem. De bezzeg az idén cifra világ van oda künn. Még kinézni is rettenetes. Fázik az ember még azon gondolattól is, hogy ki kellene menni. Nem tudom mi az oka. Engem cseréltek-e ki, vagy a kalendáriom cágérját igazították-e hátra, de annyi bizonyos, hogy pogány idő van.

Névnapi gondolatok foglalkoztattak. A mult években még csak megemlékeztek rólam: kaptam piros, fehér és zöld levélpapírra írt névnapi üdvözlőket, — az idén semmit. Talán jobb is. Az olyan obligát udvariasságból származó, formászerű üdvözlés se jó, se rossz, mint a krumpli. Bátran kimaradhatna a divatból mint pl a tobakolás.

Eféle gondolatokban voltam elmerülve, midőn egyszer kopogtatnak. Szabad! Ugyan ki lehet az? Nem más mint azon egyén, kit a gondviselés árnyékal rendelt oldalam mellé azon esetekre, midőn hivatalos teendőim végzésekor a nyilvánosság napja süt reám. Látára szinte megrezzentem, gondolva, hogy valami kellemtelen hírrel jön. Másik gondolat meg azt súgta, hogy gratulálni, meg egy frakli gugyira jött. Nem biz a! Röviden elmondta, hogy mennünk kell. Az irlgalmasság testi cselekedetei egyikének gyakorlására hitt. Kellemes meglepetés. Mivel azonban az orvosnak, legyen az testi vagy lelki, ha hivatik, mennie kell: nem várokoztattam magamra. Az infámis idő elől csak szememet nem pakolhattam el, de meg is adtam az árát. A mint kiléptem a kapun, egy hatalmas széláramlat tele csapta a szemem hóval s egy időre úgy jártam mint az öreg Tóbiás. Hanem úgy látszik, hogy a hó vakításának nem lett rossz következménye. Szerencsém, mert halat e vidéken nem lehet találni tavaszal előbb, akkor is csak kutyahalat, ennek az epéje pedig bajosan gyógyítja meg a szemet. Csak úgy tapogatózva mentünk, dacolva a goromba széllel, úgy hogy se előre, se hátra. Ügyyel-bajjal kiértünk a síkra, ott volt ám még csak a hadd el hadd. A meddig a szem láthat, nincs szelfogónak egyetlen egy fa, (itt még nem tanultak meg fázni — fásítani) de még egy száraz kóro se. (Ezt összeszedték a banyák.) Nincs ut se, de nem is csoda, hisz ezelőt sem volt. Nálunk ló, ökör, számar és ember egy uton jár. Azért esős időben gallérjáig sáros az ember, télen pedig, ha egy órai botorkálás után sem törte ki nyakát a göröngyökön, — adjon hálát Istennek. Most a gödröket, göröngyöket, kerékvágásokat befujta hóval a fürgeteg, minden percben el lehet rá készülvé az ember, hogy akarata ellenére is lefekszik az utcán. Alig értem rá e fölött gondolkodni, puff, belevágtam magam a hóba. Szerencsémre senki sem látta, mert még rám fogták volna, hogy nehez volt a fejem. Pedig ne higyjétek, édes atyám fiai, nekem a bor nem szokott megártani. Papramorgó, kántorra vigyorgó essentiát meg már hónapok óta nem is láttam. Különben Krisztus is elesett, jóllehet Isten fia volt, még pedig háromszor, és talán az idő sem volt ilyen gyalázatos. Csoda-e hát ha én még másodsor is eilestem?

Dolgunkat végezve egyik helyen a megszapordott társasággal folytattuk utunkat tovább. Lehetünk 6—8-an. Látva utazó társaságunkat, eszembe jutott a „Vasárnapi Ujság“ harmadévi számaiban megjelent kép, mely a komédiás család téli utazását állítja elé. Ugyanazon kosztümben utaznak, melyben a kötélen szoktak hol táncolni, hol lógni. A tátnak trikós láb-száraihoz köszörüli a szél a havat; a máminak a nyakából egy elnyűtt katonaköpenyeg akar kiakasztani; a kamasz fia fut a bucsút vevő kalap után; a tacsokknak meg hol arcuk legkiválóbb részéből, hol szemükből facsar ki a szél egy-egy könyűt. Ilyen formán utazott, és ilyen képet tüntetett föl a mi utazó karavánunk is.

Másfél órai kemény tusa után haza értünk. Orrom vörös volt mint az érett paprika. A ki először látott, megesküdbetett, hogy a borvirág vert ki. A fületem markomban vittem haza, de nem vehették hasznát a bőjt miatt.

Igy ültem meg dicső nevem napját. Megfogadtam, hogy ha pátronusom jövöre sem viseli magát tisztességesebben, ott hagyom a faképnél, és másikat választok.

Füdd.

Hagyjatek föl . . .

Hagyjatek föl a vigasszal,
Nincs, mi engem megvigasztal,
Az a fagyos, hült tekintet,
Mely előbb oly tűzzel égett;
Az a másra mosolygó szem:
Megöl minden reménységet!

Hagyjatek föl a vigasszal!
Nincs, mi engem megvigasztal,
Az az ajak, mely előbb oly
Harmatos, oly beszédes volt;
Hol az a méz, hol a csengés? . . .
Most oly merer, oly csendes, holt.

Hagyjatek föl a vigasszal,
Nincs, mi engem megvigasztal!
Az a kéz már nem úgy szorít,
Nem olyan laqv, nem oly meleg;
Ha megfogom az övé nem, —
Oh csak az én szívem remeg!

Hagyjatek föl a vigasszal,
Nincs, mi engem megvigasztal;
Az a kebel másért sohajt,
Az a kebel másért pihog;
Egész lénye, valósága
Oly közömpös, olyan hideg!

Hagyjatok föl a vigasszal,
Nincs, mi engem megvigasztal,
Elveszteni azt a szemet,
Azt a kezet, azt az ajkát!
Oh mit ér a ti beszédtek!
Ha Ő néma, ha Ő hallgat?!

Kölgyi Gusztáv.

NYILTTÉR.)*

Nyilatkozat.

Valami anyámasszonytól ilyen forma — saját gyengeségére valló — levelet kaptam:

„Tisztelt Krausz Ur!”

„Tudom, ha sorokat olvassa majd azt fogja, mondani, hogy tanácsot ön is tudna, adna. de én mégis azt tanácsolom, hogy sohase, itéljen el, senkit mielőtt meg nincs róla, győződve hogy csakugyan el ítéltető az, akit el ítélt. írta az, akit az ön elítélése, nagyon bánt. 1883.”

Miután bizonyosan tudom, hogy a magán életre ez a levél nem vonatkozik: megvagyok róla győződve, hogy az csakis a „Bácska” 6. számában megjelent „Zsidó zugiskola” c. cikkemre vonatkozhatik! Ha pedig arra vonatkozik és abban az illető levéliről, ki elég szerény, tanácsokat osztogatni — névtelenül — valami sértőt talál: vegye tudomásul itt e nyilvános téren, hogy őt végtelen rövidlátónak, lelki szegénynek tartom. Ki mint ilyen, legyen szíves mély belátású tanácsait jobb időkre és olyanok számára fenntartani, akik azokra rá vannak szorulva és tőle azokat ki is kéri.

Ha pedig ezen nyilatkozatomban — amit igen könnyen feltételezek — a t. levéliről szintén sértőt talál: úgy kérem tegye le az álarcot és lépjen ki a síkra nyílt sisakkal!

Pivnica 1883. apr. 3.

Krausz Bernát
okl. tanító.

Nyilatkozat.

A „Bácska” 14. számában beküldött C. A. közlemény rektifikációját ime beküldöm.

A titeli szerb hitközség gyűlése f. é. március hó 18. árá, némely belügy-ire vonatkozó tárgyak elintézése végett hivatott egybe, s a gyűlés megtartása a politikai hatóságnak is bejelentetett, mely — szokása ellenére — kiküldöttjét Mezey Imre urban jelölte ki.

A gyűlés megnyitásával megjelent a kiküldött azzal, hogy ő tiltakozik az ellen, ha más, mint a napirendre kitűzött tárgyakról tanácskozás történne, mely esetben kénytelen lenne a gyűlést feloszlítani. A kiküldöttnek ezen nyilatkozata következtében, hivatkozva a szerb egyházügyek szabályozó s 1868. évi augusztus hó 10. ént kelt rescriptum 24. § árá, mely jogot enged a gyűlés tagjainak önálló, s öt tag által támogatott indítványokat a gyűlés elé vitetni, melyek felett a gyűlés folyama alatt határozat hozandó, — jogaink akaratos nem tudása miatt, ezen eljárása felett jegyzőkönyvileg sajnálkozást kitejtezteni indítványoztam, mi egyhangúlag el is fogadtatott annál is inkább, miután a kiküldött az egyházügyeinket szabályozó és legfelsőbb szentesítést nyert rescriptumot semmibe sem tekinteni, s a gyűlést jogai gyakorlásában akadályozni igyekezett.

A „beküldöttnek” első pontozata tehát akaratos elferdítésen alapszik.

Másod sorban eljárásában hibázott Mezey Imre ur azzal, hogy a helyett, hogy a gyűlést, kijelentése szerint, a midőn a napirendre kitűzött tárgyakat befejezte, bezártnak kinyilvánította volna, — az általam és tizenegy társam által a szerb nemzeti egyházi zsinat egybehívására vonatkozó, s jó hosszu ideig indokolt indítványt végig hallgatta, s csakis a határozat hozatalakor tiltakozott az ellen, s a gyűlést bezártnak kinyilvánította, a mely amugy is az elnök által több indítvány hiányából bezáratott.

Nem áll tehát azon állítás sem, hogy a gyűlés a szolgabírósi kiküldött által feloszlátva lett. Kevés jellemet mutat a beküldő, amidőn állítja, hogy azt indítványoztam volna, miszerint a „kinevezett” és nem megválasztott? Patriarchának bizalmatlanság szavaztassék meg; erről amint fentebb látható, említés sem tétetett. Többi közt az is látszik, hogy a beküldő nem tudja, valjon a mostani patriarcha kinevezett-e vagy megválasztott.

A mondottak szerint az egész „beküldött” valótanságon alapszik, mert habár kész vagyok elismerni, hogy a politikai hatóságnak ellenőrzési joga van, nem áll, hogy a felett sajnálkozás fejeztetett volna ki, hanem csakis a praedjudicálás felett. Alaptalan és merész továbbá azon állítás, mintha a kinevezett patriarchának bizalmatlanság megszavazása indítványoztatott, miről azonban szó sem volt. Határozatunkkal a többi hitközségek által a nemzeti egyházi zsinat egybehívása ügyében előterjesztett kérvényükhöz csatlakoztunk.

Mindezekről bizonyosságot tesz a gyűlés alkalmával felvett jegyzőkönyv.

Kelt Titelen, 1883. évi április hó 7. ént.

Tisztelettel
Kacsatis Zsivko,
ügyvéd.

**MATTONI-féle
BUDAI KIRÁLY
KESERŰFORRÁSOK**

Deák Ferenc-forrás, Hunyady Mátyás-forrás,
Szt. István-forrás, Gróf Széchenyi István-forrás

Mattoni és Wille, Budapest.

Kapható minden gyógyszerárban és ásványvíz-kereskedésben.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felölös szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Idei valódi

F E R E N C J

virág- és főzelék magvak,

a legkiválóbb fajokban és legjobb minőségben kaphatók Zomborban

FALCIONE GUSZTÁV

kereskedésében.

*-10

21 szám.
jkv. 1883.

Hirdetés.

Mellyel Ó-Kanizsa község elüljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a község szükségletére előállítandó 130,000 drb I r. 50,000 drb II r. és 20,000 drb III. r. téglá égettetése a legkedvezőbb feltételek mellett folyó évi április hó 16. ik napjának dél előtti 10 órákor a község házánál megtartandó nyilvános árverésen vállalkozónak fog akép kiadatni. hogy az előállítás minden költségei vállalkozó által lesznek fedezendő, és a kiadó község csakis a jelzett téglakészletet fogja a leütési ár mellett átvenni.

Egyebb vonatkozó feltételek a községi gazdasági jegyzői irában, a hivatalos órákban betekinthezők.

Ó-Kanizsan, 1883. évi március hó 31.

Mihályi Sándor,
jegyző.

Szalkay Pál,
közs. h. bírő.

1661.

k. ig. 1883.

Pályázati hirdetmény.

Leköszönés folytán megürült Sántova, Dautova és Béreg községek — Sántován székelő körörsövi állomásra ezennel pályázat nyitattik, — és a választás határideje folyó évi április 29. napjának d. u. 2 órájára kitűzetik

Ezen állomást elnyerő — nevezett három községből összesen 500 frt évi fizetést és esetenként 20 kr. látogatási díjt nyer.

Pályázni óhajtok felhivatnak, hogy az egészségügyi törvény értelmében, — és a hazai nyelven kívül a dalmát nyelv ismeretét tanúsító bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványaitak mondot határideig alulirt szolgabírói hivatalnál nyujtsák be.

Sántova, 1883. apr. 6

3-1.

Késmárky,
szolgabíró.

112. szám.

végr. 1883.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az apatini tek. kir. járásbíróóság 4235 ik számú végzése által Speiser Bálint hodásghí lakos végrehajtó javára Bujer József apatini lakos ellen 272 frt 30 kr. tőke, ennek 1881. évi április hó 1-től számítandó 8% kamatai és eddig összesen 20 frt 15 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 337 frt 4 kr-ra becsült 2400 liter és 4 akó siller bor hordóval együtt nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 816/1883. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Apatin község házánál leendő eszközzésére 1883-ik évi április hó 17-ik napjának d. e 9 órája határidőül kitűztik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsőron alul is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Apatinban, 1883-ik évi április hó 7-én.

Oláh János,
kir. bírósági végrehajtó.

539. sz.

I. 1883.

Árverési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyministeriumnak mult évi december 2-án 69821. szám alatt kelt rendelete folytán ezennel közhírré tétetik, miszerint a **deszpot-szt-iványi italméresi jog a korcsma épülettel** nemkülönb az ot-tani **mészárszék** épülettel együtt folyó év **május hó 7-én reggeli 10 órákor** ezen jóságigazgatóság iroda helyiségében nyilvános árverés útján örök időre elfog adatni.

Kikiáltási ár 10364 frt.

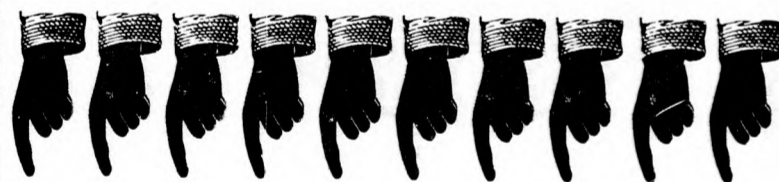
Venni szándékozók a kikiáltási árnak megfelelő 10% bénatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak.

10% bánatpénzzel és 50 kr. bélyegjeggyel ellátott írásbeli zárt ajánlatok is elfogadtnak, ha azok kellően lepecsételve a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverési bizottságnak benyujtatnak, ily ajánlatok posta útján a m. kir. jóságigazgatóságnál is benyujthatók; az árverési feltételek ezen jóságigazgatóságnál a rendes hivatalos órák alatt betekinthezők.

Utóajánlatok semmi szín alatt sem fogadtnak el, még akkor sem, ha azok alapján egy újabb árverés kiírása miatt fentartattnak is.

Zomborban, 1883. április 2-án.

A m. kir. jóságigazgatóság.

F E R E N C JÓZSEF

KESERŰVIZ

„Hatásosabb mint a többi budai vizek.”

„Kóródámon a legkedveltebb használtó víz.”

„Kis adagban hatáson, nem kellemtelen ízű.”

Dr. Gebhardt tr.

Dr. Kézmárczy tr.

Dr. Korányi tanár

Kéretik a forrás használatákor mindig az egyedül helyes elnevezést **F E R E N C JÓZSEF keserűvíz** használni. Kapható a gyógyszerárban és fűszerkereskedésben. **A szétküldési igazgatóság Budapest, vaci-utca 18. szám.**

Rendelvényeket közvetít és felvilágosítással készségesen szolgál ügynökön

Deutscher Sándor,
Zomborban.

